

Praksisfaglig undervisning i dansk

PROFESSIONSHØJSKOLEN ABSALON, UCL ERHVERVSAKADEMI
OG PROFESSIONSHØJSKOLE & EVA

7

undervisnings-
forløb til
udskolingen

Praksisfaglig undervisning i dansk
– 7 undervisningsforløb til udskolingen

© 2025 Danmarks Evalueringsinstitut
Eftertryk med kildeangivelse er tilladt

Bestilles hos:
Danmarks Evalueringsinstitut
T +45 35 55 01 01
eva@eva.dk
www.eva.dk

ISBN
WWW: 978-87-7182-822-1
Tryk: 978-87-7182-823-8

Foto: Søren Svendsen
Illustration: Essensen
Layout: Essensen

Projektet er støttet af

A.P. MØLLER FONDEN

INDHOLD

Forord	4
---------------	---

Dansk

Fortællerstaven – Fortæl med hænder, krop og stemme	5
Lokalområdets forvandling – Udforskning og udvikling af lokalsamfundet	15
Øje for øje – Fra litteratur til true crime-podcast	25
Bliv kunstaktivist	37
Hjælpeorganisationer i en krisetid	49

Tværfagligt mellem dansk og matematik

Genbrugsstand – Tjen penge til klassen	59
Sæt farten ned	73

Praksisfaglig undervisning i dansk

I dette materiale finder du syv undervisningsforløb med praksisfaglige elementer: Fem forløb i dansk og to tværfaglige forløb i dansk og matematik til 7.-8. klasse. Der findes et tilsvarende materiale til matematikundervisning. Formålet er at inspirere dig som lærer til en praktisk og varieret undervisning, som kan være med til at skabe øget motivation og deltagelsesmuligheder. Ved hvert forløb er der angivet et cirka omfang af lektioner samt forslag til materialer og fremgangsmåde. Du kan tilpasse indholdet og justere forløbene til dine lokale forhold.

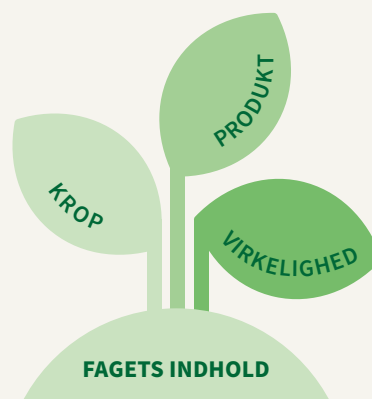
Kort om praksisfaglig undervisning

I praksisfaglig undervisning kan eleverne møde det faglige stof både gennem praktiske, undersøgende og skabende aktiviteter. Det handler om at bringe det abstrakte og teoretiske i samspil med det konkrete og praktiske – ikke om at erstatte det abstrakte og teoretiske.

Praksisfaglig undervisning kan styrke elevernes motivation i undervisningen, fordi de kan se, hvordan fagets indhold kan bruges i virkeligheden, og giver samtidig mulighed for, at eleverne kan få en dybere faglig forståelse. Praksisfaglig undervisning er kendetegnet ved at have et klart fagligt sigte og bygger i dette materiale på tre elementer:

- **KROP:** At bruge kroppen eller sine sanser til at erfare og opleve faget.
- **PRODUKT:** At arbejde med noget konkret, fx et produkt eller en begivenhed.
- **VIRKELIGHED:** At arbejde med det faglige stof i sammenhæng med virkeligheden.

Du kan læse mere om praksisfaglig undervisning på www.eva.dk

BAG OM MATERIALET

Dette materiale er udviklet i et samarbejde mellem lærere fra Guldborgsund, Holbæk og Svendborg Kommuner, konsulenter fra Professionshøjskolen Absalon¹ og UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole², samt EVA. EVA vil gerne takke alle medvirkende for et godt samarbejde. Materialet er en del af det tværkommunale udviklingsprojekt om praksisfaglighed i udskolingen (PriU), som er finansieret af A. P. Møller Fondens Folkeskoledonation i 2023-2025.

¹ Medvirkende fra Professionshøjskolen Absalon: Heidi Kristiansen, Marie Bloch Jespersen, Merete Schou von Magius, Ole Freil og Thomas Kaas.

² Medvirkende fra UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole: Anette Vestergaard Søberg og Rikke Schnedler Kristensen

DANSK

Fortællestaven

Fortæl med hænder, krop og stemme

Fortællestaven

Fortæl med hænder, krop og stemme

Det handler forløbet om

Med inspiration fra oprindelige folks fortælletraditioner deler eleverne fortællinger i en tryk fortællecirkel. De bruger en personlig, egenproduceret fortællestav og lærer om samspillet mellem den personlige fortælling og kulturelle og historiske traditioner.

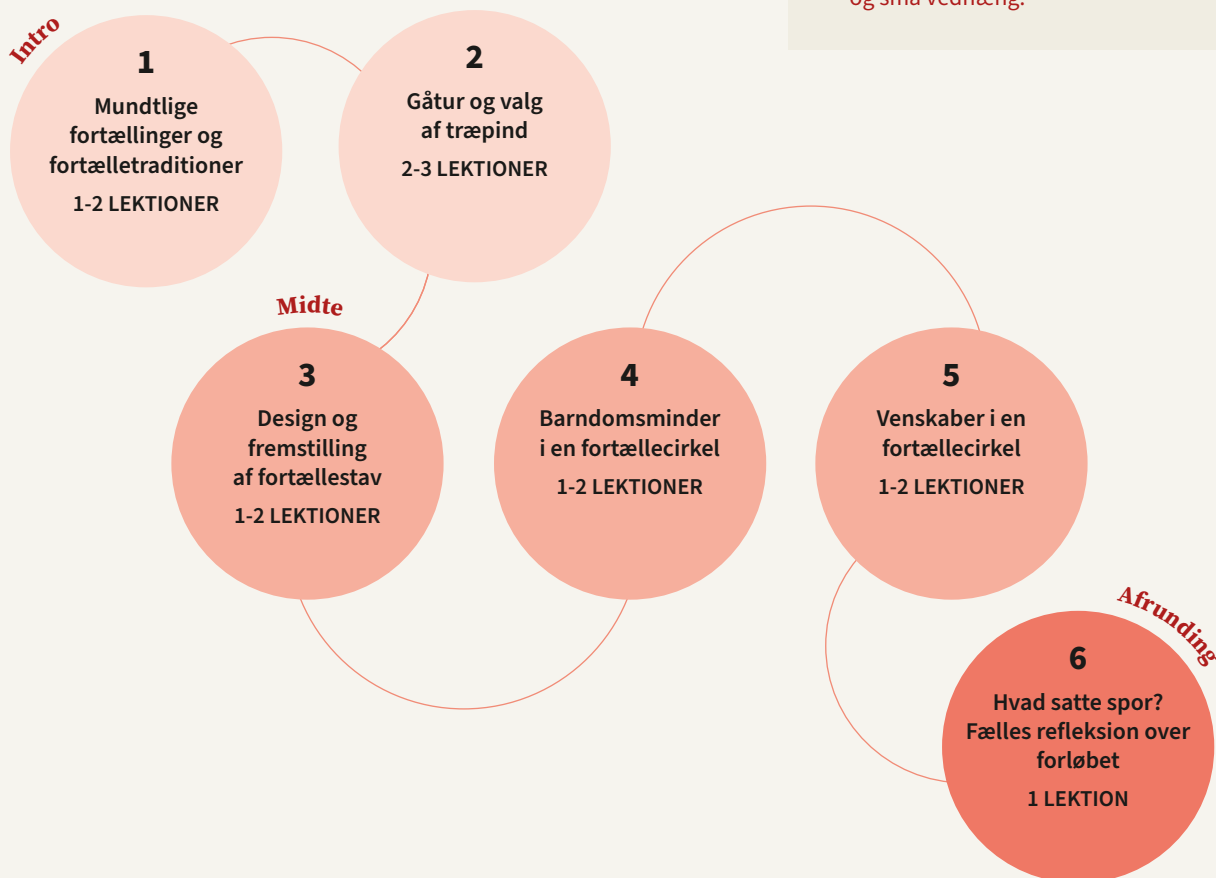
Hensigten er at skabe et rum, hvor nærvær, lytning og respekt er i fokus. Eleverne afprøver mundtlig fortælling, kropssprog og stemme og får mod til at bruge deres egen stemme i fællesskabet.

MATERIALER OG RESSOURCER

- Billedbogen "Du og jeg" – kan lånes på CFU
- Arbejdsark 1 – Fortællestaven
- En pind pr. elev. På en gåtur med klassen i nærområdet (gerne en skov) vælger hver elev en pind, som 'taler' til ham eller hende
- En eller flere save, så eleverne kan save deres egne pinde
- Sandpapir
- Snitteknive
- Til dekoration: fx træbrænder, maling, tuscher, perler, fuglefjer og små vedhæng.

Overblik over forløbet

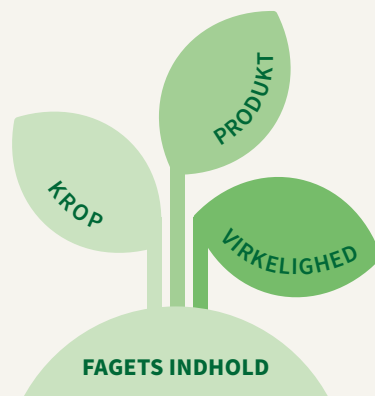

Forudsætninger

Forløbet forudsætter, at eleverne har erfaring med fortællinger fra deres eget liv og er vant til at dele personlige produkter med hinanden. Forløbet forudsætter også, at der er en tryk og anerkendende kultur i klassen.

Muligt samspil med andre fag

Håndværk og design: Mulighed for at bruge forskellige materialer til at fremstille fortællestaven og arbejde med forskellige former for design og udtryk.

Praksisfagligt fokus

KROP: Kreativ udformning af personlig fortællestav og afprøvning af det mundtlige sprog med krop og stemme.

PRODUKT: Fortællestav.

VIRKELIGHED: Viden om kulturelle fortælletraditioner og elevernes personlige fortællinger.

1 Mundtlige fortællinger og fortælletraditioner

I skal bruge: Arbejdsark 1 – Fortællestaven

- Tal fælles om fortælletraditioner og den mundtlige fortælling som genre:
 - Hvilke fortælletraditioner kender I? Det kan fx være traditioner fra gamle dage eller fra andre kulturer.
 - Kender I nogle opdigtede, fiktive fortællinger, som engang kun blev fortalt mundtligt, men som vi stadig læser eller hører den dag i dag? (Fx sagn, myter, eventyr, fabler m.m.).
 - Hvilken funktion tror I, de mundtlige fortællinger havde for dem, der fortalte og lyttede til dem? (Fx underholdning, fantasi og indlevelse, få viden og nye perspektiver på verden, opdrage til kultur, traditioner og værdier).
 - Kender I nogen i jeres familie eller blandt jeres venner, der er gode til at fortælle?
 - Kan I huske nogen særligt gode fortællinger, som I har hørt?
 - Hvem fortalte dem, og hvornår?
 - Hvorfor husker I dem?
 - Hvad er en personlig fortælling?
- Eleverne reflekterer i grupper over deres erfaringer med personlige fortællinger. Brug Arbejdsark 1 – Fortællestaven (se side 14).

Dansk i det praksisfaglige

Definition:

”En personlig fortælling er en form for livsfortælling, der siger noget om, hvem vi er, ved fx at relatere til:

- De mål, vi sætter os
- De valg, vi træffer
- Vores roller, selvbilleder og forståelse af identitet
- Kerneepisoder og vores følelser i den forbindelse
- Temaer og værdier, vi sætter højt
- Hvem vi er lige nu, hvordan fortiden har præget vores liv, og vores forestillinger om fremtiden.”

Kilde: Frit efter Dorte Kirkegaard Thomasen i Fregerslev, P. (2023). Mundtlig retorik i danskfaget. Samfundslitteratur.

Inspiration

Brug evt. definitionen af den personlige fortælling i en opsamling på klasse- og gruppesamtalen. Lad eleverne komme med eksempler på, hvad en personlig fortælling kan handle om.

2 Gåtur og valg af træpind

I skal bruge: en eller flere save. Evt. din egen fortællestav.

- Fortæl klassen om fortælletraditionen bag en fortællestav.
- Vis eleverne eksempler på fortællestave, evt. din egen fortællestav, og fortæl dem om, hvordan du har valgt din pind og dekoreret den med fx personlige vedhæng, snittede tegn og symboler.
- Del en kort mundtlig fortælling med klassen, der knytter sig til et dekoreret element på din fortællestav.
- Gå en tur med klassen et grønt sted i lokalområdet – gerne i en skov.

Eleverne skal hver især:

- Vælge en pind, som “taler” til dem, og som egner sig som fortællestav
- Save pinden ned
- Kigge efter fuglefjer og andet, de kan dekorere deres fortællestav med
- Overveje, hvordan de kan give fortællestaven et personligt udtryk.

Dansk i det praksisfaglige

Lærerens rolle er vigtig i denne proces ift. at binde en faglig sløjfe, der viser eleverne den faglige forbindelse mellem den personlige fortællestav, den personlige fortælling, og hvem de selv er.

Eleverne skal finde, vælge og dekorere deres egen fortællestav, så den udtrykker noget om, hvem de er, og hvad de er rundet af. Symbolik i elevernes fortællestave kan relateres til deres fortid, erfaringer, interesser, oplevelser eller personlige mål og ønsker for fremtiden. Processen med at vælge og dekorere fortællestaven samt deres endelige produkt kan understøtte elevernes personlige fortællinger og være en støtte for dem i fortællecirklen, der også kan understøtte identitetsdannelse.

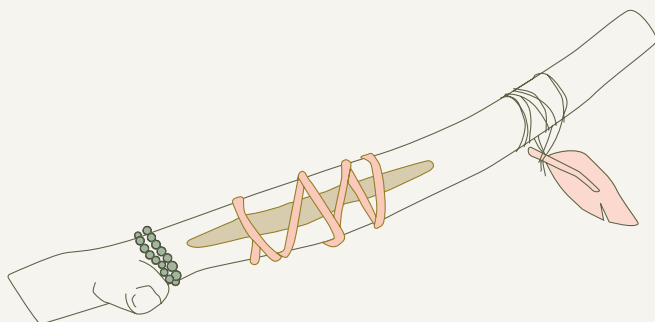
Inspiration

Medbring gerne flere save, og lad eleverne selv vælge og save deres pind for at understøtte deres ejerskab til den pind, de vælger. Gå primært efter de nedfaldne grene og væltede træer.

3 Design og fremstilling af fortællestav

I skal bruge: elevernes pinde, sandpapir, snitteknive og materialer til dekoration.

- Tal i fællesskab om, hvordan eleverne kan give deres fortællestav et personligt udtryk, så den fortæller noget om, hvem de hver især er. Vis eksempler på fortællestave fx fra internettet, og vis eleverne tidsramme, materialer og redskaber, de har til rådighed.
- Dan grupper, hvor eleverne taler om, hvad de gerne vil udtrykke med deres fortællestav, og hvordan vil de udtrykke det (fx historie, hændelser, interesser, oplevelser, erfaringer, drømme eller mål).
- Eleverne fremstiller individuelt deres fortællestav.

Dansk i det praksisfaglige

Der er ikke én rigtig måde at lave sin fortællestav på. Det er en åben kreativ proces, hvor eleverne hele tiden overvejer, hvad de vil udtrykke om sig selv, og hvordan. Danskfagligt er der fokus på symbolik ved brug af tegn, symboler, farver, skrifttyper og brug af materialer som stof, garn, snor, kæder, vedhæng m.m. Måske har pinden også en iboende symbolik i kraft af sin form, tyngde, knaster eller sprækker, som dekorationen synliggør. Tal med eleverne om deres valg af tegn, farver, symboler og materialer, og hvilken betydning det har for det, de ønsker at udtrykke om sig selv.

Tal med eleverne om forskellen mellem begreberne privat og personligt, og lad dem overveje og reflektere over, hvilke personlige fortællinger, hændelser, erfaringer, mål eller drømme de vil dele og udtrykke over for deres klasse, og hvad der kan være for privat til at blive delt.

Inspiration

Fortællestaven kan have udskårne mønstre eller måske et dyrehoved i den ene ende. Der kan fx være bundet fuglefjer på den, strimler af stof eller snor i forskellige farver. Man kan bruge en brænder til at brænde tegn, symboler eller citater på sin fortællestav. Eleverne kan medbringe personlige genstande hjemmefra, som de vikler om, limer på eller borer ind i fortællestaven.

Overvej tidsrammen for den kreative fremstilling af fortællestaven. Det kan være en pointe at huske sig selv og eleverne på, at det er processen med at forme og give sin fortællestav et personligt udtryk og de refleksioner og overvejelser forbundet med denne proces, der er det centrale. Derimod er et æstetisk færdigt og smukt produkt ikke vigtigt i dette forløb, men snarere processen med at skabe det og anvendelsen af det i fortællecirklen. Dermed kan en afgrænset tidsramme fungere godt.

4 Barndomsminder i en fortællecirkel

I skal bruge: elevernes fortællestave.

- Eleverne sætter sig i en fortællecirkel og lægger fortællestaven foran deres fødder.
- Eleverne fortæller på skift om et barndomsminde. Hovedreglen er, at man ikke må kommentere og komme med gode råd. Eleverne skal opleve et trygt rum, når de deler deres fortælling.

I fortællecirklen sker der følgende:

- Den første fortæller (det kan være læreren) tager sin fortællestav og deler sit barndomsminde.
 - Bagefter siger fortælleren: "Det var min fortælling" og lægger sin fortællestav fra sig.
 - Klassen holder en pause mellem fortællingerne og tæller til 10 i stilhed.
 - Den næste person tager sin fortællestav, deler sit barndomsminde og siger: "Det var min fortælling".
 - Klassen tæller i stilhed til 10, og derefter er det den næstes tur.
 - Fortællecirklen slutter med 10 sekunders stilhed.
- Afrund ved kort at samle op på temaer, der har været i spil enten i fortællingerne eller i det mundtlige rum, fx mod, interesse, koncentration, tryghed. Husk ikke at vurdere eller bedømme.

Dansk i det praksisfaglige

Danskfagligt er der fokus på, at eleverne får kropslige erfaringer med at fortælle personlige erindringer i et præstationsfrit rum. Det handler både om at tage ordet, om at dele en personlig erindring og om at opleve at blive lyttet til og få en stemme i klassefællesskabet.

Fortællecirklen er ikke et terapeutisk rum, og derfor er det vigtigt at lade elevernes fortællinger stå alene og ikke følge op og spørge ind eller vurdere. Sørg for også at skabe deltagelsesmuligheder for de elever, der kan blive udfordrede af øvelsen, så de er med i fællesskabet og deltager på andre legitime måder, fx ved at være en god lytter eller markere de 10 sekunders stilhed med fingrene.

Inspiration

Aktiviteten kan indledes eller gentages i mindre fortællecirkler a fire elever, hvor de har fokus på et udtrykelement ad gangen, fx tempo, pause, styrke eller artikulation, mens de fortæller om det samme barndomsminde. Eller de kan afprøve en runde, hvor de har fokus på at fortælle med et åbent kropssprog, med levende mimik og øjenkontakt.

5 Venskaber i en fortællecirkel

I skal bruge: billedbogen ”Du og jeg” og elevernes fortællestave.

- Eleverne sidder i en fortællecirkel og lægger fortællestaven foran deres fødder.
- Læs begyndelsen af billedbogen ”Du og jeg” op for eleverne, og vis illustrationerne. Stop op ved opslaget på s. 7-8, hvor børnene sidder i båden med bedstefaren, og søen er fyldt med flydende ansigter, og lad eleverne undersøge illustrationen. Fortæl, at denne runde handler om at fortælle om en betydningsfuld oplevelse med en ven.
- Eleverne fortæller på skift om en betydningsfuld oplevelse med en ven. Hovedreglen er fortsat, at man ikke må kommentere og komme med gode råd. Eleverne skal opleve et trygt rum, når de deler deres fortælling.

I fortællecirklen sker der følgende:

- Den første fortæller (det kan være læreren) tager sin fortællestav og deler en betydningsfuld oplevelse med en ven.
 - Bagefter siger fortælleren: ”Det var min fortælling” og lægger sin fortællestav fra sig.
 - Klassen holder en pause mellem fortællingerne og tæller til 10 i stilhed.
 - Den næste person tager sin fortællestav, deler sin betydningsfulde oplevelse med en ven og siger: ”Det var min fortælling”.
 - Klassen tæller i stilhed til 10, og derefter er det den næstes tur.
 - Fortællecirklen slutter med 10 sekunders stilhed.
- Læreren afrunder ved kort at samle op på temaer, der har været i spil enten i fortællingerne eller i det mundtlige rum, fx mod, interesse, koncentration, tryghed. Både lærer og elever skal undgå at evaluere og kommentere hinandens fortællinger. Læs derefter resten af billedbogen op for eleverne.

Dansk i det praksisfaglige

I denne aktivitet danner en fiktionstekst afsæt for elevernes fortællinger om venskab og introducerer til temaet gennem skrift og billeder. Teksten er fortolkningsåben og kan lægge op til at dele mere filosofiske tanker og refleksioner om venskab, fx med spørgsmålet: ”Er det vigtigt at have en ven?” Et sådant spørgsmål vil lægge op til, at eleverne deler deres refleksioner over venskab frem for en egentlig fortælling.

Inspiration

Som en variation kan du vælge at give eleverne redskaber til, hvordan de kan forberede deres fortælling, inden den deles i fortællecirklen, ved at anvende retorikkens fem forarbejdningsfaser. De træner det at strukturere og huske deres fortælling ved at bruge ”den gyldne hånd”, hvor hver af ens fem fingre repræsenterer intro, begyndelse, midte, slutning og afrunding.

6 Hvad satte spor? Fælles refleksion om forløbet

I skal bruge: elevernes fortællestave.

- Eleverne sidder i en fortællecirkel og har fortællestaven liggende foran deres fødder.
- Tag din egen fortællestav, og fortæl, at det nu skal handle om elevernes oplevelse af at arbejde med forløbet.

Tag afsæt i følgende spørgsmål i en eller flere runder:

- Fortæl om din fortællestav, og hvilken betydning den har for dig, når du fortæller i fortællecirklen.
- Hvordan var det for dig at fortælle, uden at andre kommenterede det, du sagde?
- Hvordan oplevede du, at dine klassekammerater lyttede til dig og til hinanden?
- Hvilken betydning har det haft for dig, at du har arbejdet praktisk med at fremstille en fortællestav og formidle mundtlige fortællinger?
- Hvad har du eller I som klasse fået ud af at arbejde med fortællestav og fortællecirkel?
- Hvad kan du bruge dine erfaringer til i skolen og privat?
- Hovedreglen er fortsat, at man ikke må kommentere og komme med gode råd. Eleverne skal opleve et trygt rum, når de deler deres oplevelser.
- Følg samme fremgangsmåde som i aktivitet 4 og 5.
- Afrund forløbet ved kort at samle op på temaer, der har været i spil i den evaluerende runde.

Inspiration

I evalueringen kan du være særlig opmærksom på elevernes perspektiv på følgende:

- Hvordan udviklede eleverne deres fortælle- og lyttekompetencer i forløbet?
- Hvordan udviklede eleverne deres forståelse af den personlige fortælling?
- Lykkedes det at skabe et frit og trygt fortællerum?

I kan udvide evalueringen med mere overordnede perspektiver:

- Hvordan har eleverne oplevet det danskfaglige udbytte?
- Hvordan har eleverne oplevet udbyttet af de praksisfaglige elementer?
- Har eleverne oplevet sammenhæng mellem det danskfaglige udbytte og udbyttet af de praksisfaglige elementer?

Arbejdsark 1

Fortællestaven

Tænk, skriv og del:

Hvor læser og hører I personlige fortællinger i jeres hverdag?
(Fx på sociale medier, selvbiografier, talkshows, interviews osv.).

Tænk tilbage på, hvornår du sidst hørte nogen fortælle en personlig fortælling. Hvor var du? Hvem fortalte?

Hvad drejede fortællingen sig om?

Hvornår har du selv sidst fortalt en personlig fortælling til familie, venner, klassekammerater eller på sociale medier?

Hvem var modtager? Hvad var indholdet? Hvor og i hvilken situation fortalte du?

DANSK

Lokalområdets forvandling

Udforskning og udvikling
af lokalsamfundet

Lokalområdets forvandling

Udforskning og udvikling af lokalsamfundet

Det handler forløbet om

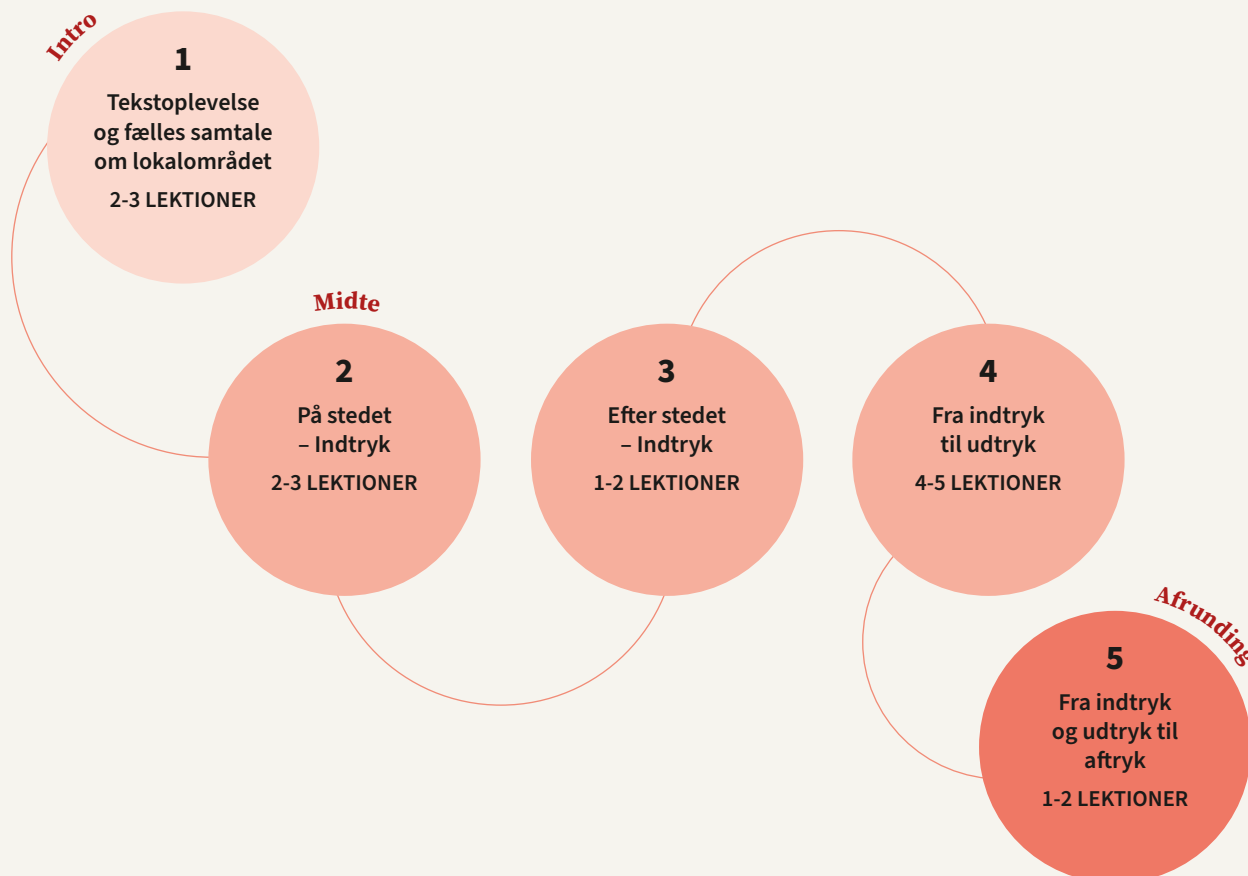
Eleverne udvikler forslag til, hvordan lokalområdet kan gøres mere attraktivt. De udforsker et sted i nærområdet og undersøger de problematikker, muligheder, ønsker og drømme, der viser sig på dette sted. De producerer multimodale tekster, fx mail, folder, debatindlæg eller udstilling, i en konkret autentisk kommunikationssituation. Eleverne vælger selv udtryksformen afhængigt af situationen, og deres tekstproduktion indgår i en problemløsende og kommunikativ praksis.

MATERIALER OG RESSOURCER

- "Livet i Istedgade" af Dan Turèll og Halfdan E., lyd og tekst (kan findes på Bandcamps hjemmeside, søg fx på "Livet i Istedgade lyd og tekst bandcamp")
- Kort over lokalområdet
- Arbejdsark 1 – Indtryk på stedet
- Kamera (tablet eller smartphone)
- Computer
- Planchepapir, tykke tuscher eller digitale programmer – afhængigt af udtryksform.

Overblik over forløbet

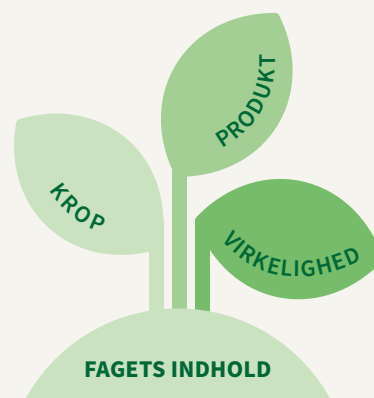

Forudsætninger

Forløbet forudsætter, at eleverne har et vist kendskab til tekstkategorier, fremstillingsformer og genrer.

Muligt samspil med andre fag

Samfunds-fag: emner som demokrati, lokalpolitik, politiske systemer og beslutningsprocesser samt mediers betydning for politik.

Praksisfagligt fokus

KROP: Sanse- og stedbaseret undersøgelse af et sted i skolens nærområde.

PRODUKT: Multimodal tekstproduktion med konkrete forslag til forandring af lokalområdet.

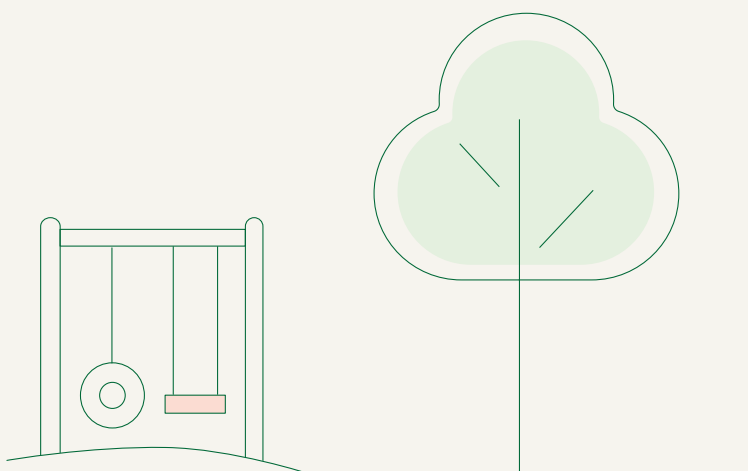
VIRKELIGHED: Autentiske problematikker på et sted i lokalsamfundet.

1 Tekstoplevelse og fælles samtale om lokalområdet

I skal bruge: lyd- og læseudgaven af "Livet i Istedgade" samt et kort over lokalområdet.

- Klassen læser og lytter til Dan Turèlls tekst efterfulgt af en fælles klassesamtale, hvor eleverne fortæller om, hvordan livet er der, hvor de bor:
 - Hvordan er livet der, hvor du bor?
 - Hvordan er rytmen der, hvor du bor?
 - Hvilke slags mennesker hører til, hvor du bor?
 - Hvilke øjne ser der, hvor du bor, og hvad ser og registrerer de?
 - Hvilke steder kan man "drysse" omkring?
 - Hvordan lyder det sted, hvor du bor? Har det en særlig tone?
- Præsenter eleverne for forløbet, som handler om at gøre lokalområdet mere attraktivt. Fortæl dem, at de skal udvikle forslag til forbedringer af et udvalgt sted.
- Kast et kritisk blik på lokalområdet sammen med eleverne med fokus på, hvor der er plads til forbedring:
 - Tænk på jeres lokalområde – er der pladser eller særlige områder, som I kunne tænke jer at ændre på?
 - Hvor ligger de?
 - Plot steder ind med en nål på et kort over lokalområdet.
 - Diskutér de enkelte steder.
 - Udvælg et sted, som I alle skal undersøge nærmere.

Dansk i det praksisfaglige

Med afsæt i en fælles tekstoplevelse om et konkret sted bliver eleverne motiveret til at kaste et kritisk blik på lokalområdet.

Du kan finde billeder af steder i lokalområdet, som kan indgå i klassens indledende undersøgelse af mulige steder i lokalområdet. Det er en fordel, hvis du på forhånd har sat dig ind i mulighederne for at skabe forandring på de mest oplagte steder i lokalområdet.

Inspiration

Da teksten skal fungere som en motiverende indledning til forløbet, er der i denne sammenhæng ikke fokus på en danskfaglig tekstanalyse. Men du kan udvide forløbet med dette element.

2 På stedet – indtryk

I skal bruge: Arbejdsark 1 – Indtryk på stedet samt kamera.

- Klassen besøger det udvalgte sted. Eleverne skal hver især undersøge stedet ved at:
 - Finde en udvalgt plads på stedet, falde til ro og give sig god tid
 - Aktivere følgende fire sanser én for én:

Synssansen

Høresansen

Lugtesansen

Følesansen
 - Registrere deres tanker og iagttagelser på Arbejdsark 1 – Indtryk på stedet (s.23-24) samt tage fotos, som illustrerer deres oplevelser og indtryk på stedet.
- I makkerpar deler eleverne deres iagttagelser og tanker med hinanden, mens de stadig er på stedet. De bruger Arbejdsark 1 – Indtryk på stedet til at strukturere og fastholde deres samtale:
 - Hvilke iagttagelser gjorde I jer?
 - Hvad tror eller ved I, stedet har været brugt til – og af hvem?
 - Hvilke idéer får I til at udvikle stedet?
 - Hvad vil I undersøge nærmere?

Dansk i det praksisfaglige

Eleverne arbejder undersøgende og registrerende. Læg gerne vægt på, at eleverne gør sig kropslige erfaringer på stedet. Støt dem i at reflektere over, hvilken betydning det har, at de kropsligt sanser det sted, de skal undersøge, udvikle og kommunikere om.

Din rolle er vigtig i denne proces i forhold til at binde en faglig sløjfe, der viser eleverne den faglige forbindelse mellem deres sansemæssige indtryk og oplevelser, deres idéer til at udvikle stedet og den potentielle autentiske kommunikationssituation, det medfører.

Inspiration

Forløbet kan udvides med andre danskfaglige aktiviteter som fx sted-baseret læsning eller stedbaseret skrivning.

3 Efter stedet – indtryk

I skal bruge: computer.

- Tal fælles i klassen om elevernes oplevelser og indtryk af stedet:
 - Hvilke oplevelser fik I på stedet (jeres umiddelbare sanseindtryk og oplevelser)?
 - Hvilke indtryk fik I af stedet (jeres tanker og overvejelser)?
 - Hvad vil I undersøge nærmere (fx historie, anvendelse)?
 - Hvem vil I kontakte (fx brugere, ejere)?
- I grupper vælger eleverne, hvad de vil undersøge nærmere om stedet og hvordan, fx tage kontakt til relevante personer eller foreninger, foretage interviews og internetsøgninger.

Dansk i det praksisfaglige

Eleverne arbejder med målrettet informationssøgning. Deres informationssøgning afhænger af det konkrete sted og kan omhandle lokalplanen for området, hvad der er skrevet om stedet, samt stedets lokalhistorie.

Støt eleverne i at stille spørgsmål, som de ønsker at undersøge, samt at målrette deres informationssøgning. Lad eleverne kontakte ejere, brugere, bylav eller kommunen for at få viden om, hvordan og af hvem stedet bruges i dag. Hvilke holdninger og ønsker er der til stedet? Og hvilke regler og love er stedet underlagt? At rette henvendelse til offentlige instanser eller andre relevante personer fremmer elevernes myndiggørelse og demokratiske deltagelse.

Inspiration

Du kan udvide forløbet med undervisning i interview – herunder spørgeteknik, åbne og lukkede spørgsmål, forberedelse af grundspørgsmål, samt hvordan man henvender og præsenterer sig i situationen. Du kan også udvide forløbet med kildekritik i forhold til internetsøgning.

4 Fra indtryk til udtryk

I skal bruge: planchepapir, tykke tuscher eller digitale programmer – afhængigt af udtryksform – og evt. computer.

- I en klassesamtale præsenterer grupperne deres undersøgelser for hinanden. Præsentationerne danner afsæt for, at I samler alle udviklingsidéer til stedet i et fælles mindmap. Det er vigtigt, at eleverne kommer til orde i denne idégenerering, og forbered dig på at supplere, hvis eleverne mangler idéer, fx skaterpark, shelter, naturlegeplads, skolehaver, grønne byrum med plads til fællesskaber, udstillinger eller oplæsningsscene.
- Eleverne udvælger gruppevis, hvilken udviklingsidé de vil arbejde videre med og omsætte til et konkret projektforslag.

Produktordren lyder:

- I skal ud fra jeres valg af udviklingsidé udarbejde et konkret projektforslag, hvor I skal:
 - Præsentere og beskrive det udvalgte sted
 - Redegøre for problematikken
 - Forklare og argumentere for forslaget
 - Anvende flere modaliteter – skrift, farver, symboler og billeder.
- Grupperne udformer deres produkt (projektforslag) med fokus på modtager, udtryksform, kommunikationssituationen og formidlingsarena.
- Tal løbende med grupperne om modtager, udtryksform og formidlingsarena:
 - Hvem er det relevant at præsentere projektforslaget for?
 - Hvilken genre og udtryksform skal projektforslaget udformes som, fx folder, debatindlæg, udstilling?
 - Hvor skal projektforslaget formidles?
- Foreslå gerne formidlingsarenaer enten i eller uden for skolen, afhængigt af elevernes konkrete udviklingsforslag, fx en planche-udstilling på det konkrete sted, en folder, der uddeles i lokalområdet, et debatindlæg i lokalavisen, eller en mail, der sendes til en boligforening, handelsstandsforeningen, byrådet eller et relevant lokalpolitisk udvalg.

Dansk i det praksisfaglige

Danskfagligt er der fokus på, at eleverne formidler deres budskab præcist i en reflekterende og argumenterende tekst, der ledsager deres visuelle værk.

Støt eleverne i at få blik for, at man som afsender i en konkret kommunikationssituation har en hensigt i form af et konkret forslag, der er målrettet en modtager.

Du kan med fordel sætte fokus på kommunikationssituationens forskellige elementer, såsom afsender, modtager, budskab, medium, omstændigheder og formål, på et mere overordnet plan.

Tilsvarende kan du sætte fokus på fremstillingsformer, fx beskrive, forklare og argumentere, og på betydningen af samspillet mellem forskellige modaliteter, fx hvordan tekst og illustrationer understøtter hinanden.

Inspiration

Du kan indlægge en feedback-fase, hvor grupperne giver hinanden idéer til forbedringer af deres projektforslag med afsæt i punkterne fra produktordren.

5 Fra indtryk og udtryk til aftryk

I skal bruge: gruppernes projektforslag/produkt.

- Grupperne præsenterer deres færdige projektforslag for hinanden i klassen.
- Stil grupperne fagligt relevante spørgsmål efter behov, der kvalificerer deres refleksioner over og begrundelser for deres projektforslag, fx:
 - Hvad går jeres udviklingsidé ud på?
 - Hvad vil I gerne opnå, og hvordan?
 - Hvorfor har I valgt netop denne modtager?
 - Hvilke reaktioner og input har I fået i jeres undersøgelse?
 - Hvem har I henvendt jer til, og hvordan?
 - Hvilken formidlingsarena og udtryksform har I valgt, og hvorfor?
- Grupperne sætter deres projektforslag/produkt i omløb blandt de relevante modtagere i de valgte formidlingsarenaer. Sæt herefter fokus på, hvilke reaktioner forslagene evt. medfører, hvilket naturligt nok kan medføre lidt "ventetid" i forhold til feedback fra modtagerne af forslaget.
- Evaluer forløbet sammen med eleverne:
 - Hvilken feedback har I evt. fået på jeres projektforslag?
 - Hvad har I lært af det?
 - Hvad har I lært om jeres lokalområde?
 - Hvad har I lært om at udvikle idéer til konkret at forandre et lokalt sted?
 - Hvad har I lært om at kommunikere jeres idéer?
 - Hvad har I lært om multimodal tekstproduktion?
 - Hvad synes I særligt, I er blevet klogere på?

Dansk i det praksisfaglige

Eleverne tilrettelægger en proces fra idé til færdigt produkt. De udvikler deres skriftlige og multimodale fremstillingskompetencer i en autentisk formidlingssituation og oplever, at de kan gøre en forskel i verden med faget.

Arbejdsark 1

Indtryk på stedet

Individuelt

- Du skal registrere dine tanker og iagttagelser på stedet ved at bruge dine sanser.
 - Find en udvalgt plads på stedet, fald til ro og giv dig god tid.
 - Aktivér følgende fire sanser én for én:
- Tag fotos, som understreger dine oplevelser.

Synssansen: Hvad ser du?

Lugtesansen: Hvad lugter du?

Høresansen: Hvad hører du?

Følesansen: Hvad føler du?

Fortsættes →

... Fortsat

Makkerpar

○ Del, og skriv:

Hvilke iagttagelser gjorde I jer?

Hvilke idéer får I til at udvikle stedet?

Hvad tror, eller ved I, stedet har været brugt til
– og af hvem?

Hvad vil I undersøge nærmere?

DANSK

Øje for øje

Fra litteratur til true crime-podcast

Øje for øje

– fra litteratur til true crime-podcast

Det handler forløbet om

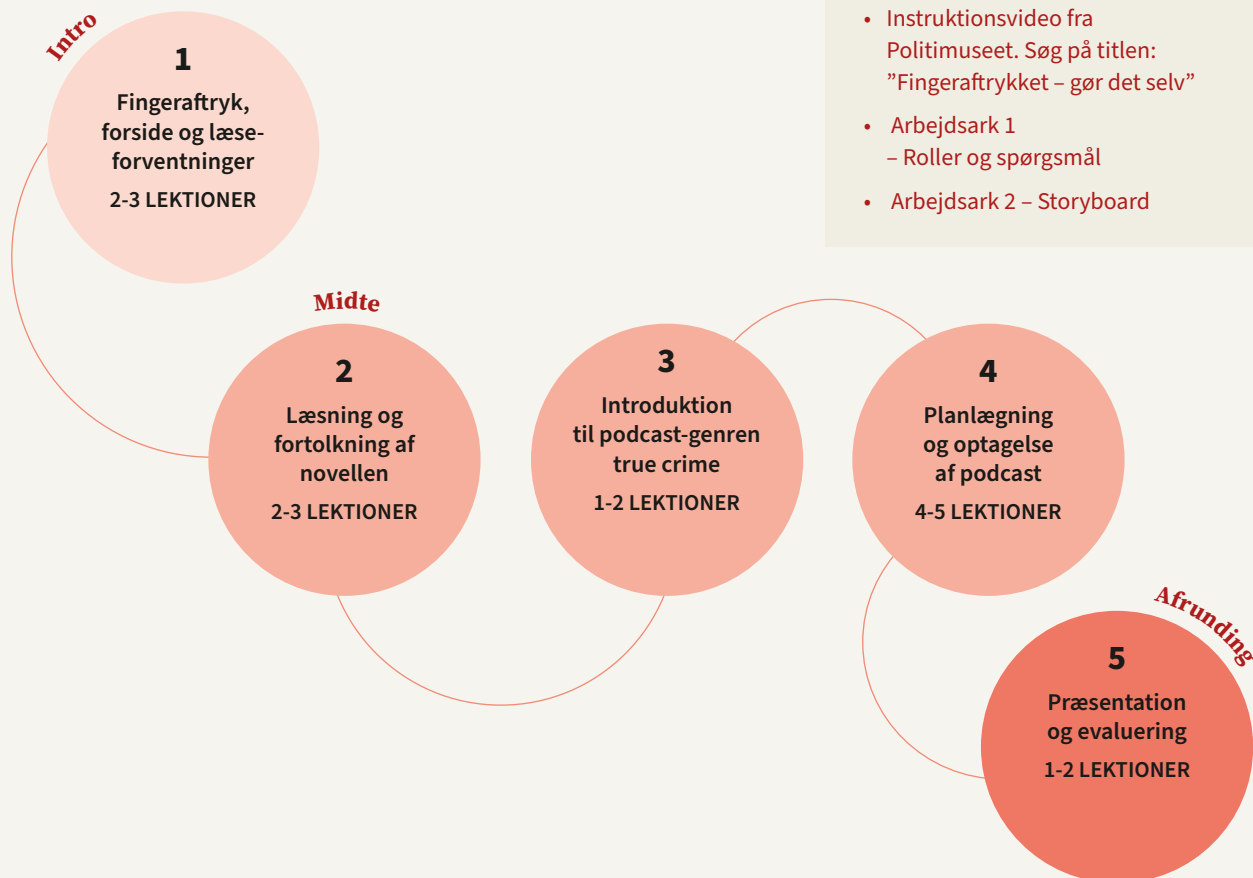
Eleverne arbejder med novellen "Livets begyndelse". Gennem kreative opgaver, analyse og dramatisering fordyber de sig i tekstens spor og karakterer. Arbejdet med novellen munder ud i, at eleverne producerer et podcastafsnit til den fiktive serie "Man gjorde et barn fortræd", hvor de formidler deres fortolkning af novellen i en true crime-podcast.

MATERIALER OG RESSOURCER

- Novellen "Livets begyndelse" af Gunvor Ganer Krejberg fra antologien "Øje for øje", serien Mellem_Rum, Gyldendal, 2023. Tilgængelig på eReolen som e-bog og lydbog
- Telefon til at optage lyd
- WeVideo, SkoleTube til redigering af lyd
- Findthetune, SkoleTube til produktion af film
- Podcast: Første afsnit i true crime-podcasten "Den sand-synlige morder" fra DR1
- Instruktionsvideo fra Politimuseet. Søg på titlen: "Fingeraftrykket – gør det selv"
- Arbejdsark 1 – Roller og spørgsmål
- Arbejdsark 2 – Storyboard

Overblik over forløbet

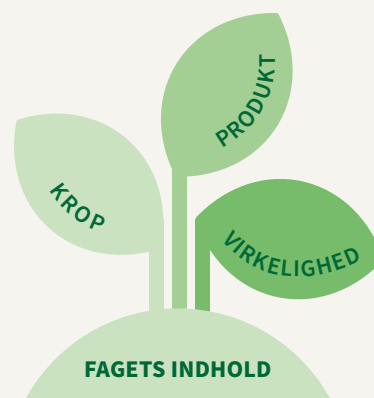
Forudsætninger

Forløbet forudsætter, at eleverne har erfaring med novellelæsning og grundlæggende forståelse for analyse og fortolkning. Det er en fordel, hvis de har arbejdet med lydproduktion før, men det er ikke nødvendigt.

Muligt samspil med andre fag

Samfundsfag: emner som retssystem, selvtægt og sociale problemstillinger.

Kristendomskundskab: emner som etik og moral i forhold til selvtægt.

Praksisfagligt fokus

KROP: Eksperimenter med fingeraftryk, visualisering af første indtryk af novellen, dramatisering og indlevelse i karakterroller

PRODUKT: Podcastafsnit med fiktive fagpersoner.

VIRKELIGHED: Perspektivering til fagpersoners arbejde med overgreb og hævn.

1 Fingeraftryk, forside og læseforventninger

I skal bruge: novellen ”Livets begyndelse”, rød fingermaling, videoen ”Fingeraftrykket – gør det selv”, papir og materialer til at finde fingeraftryk.

- Eleverne undersøger fingeraftryk i klassen. Se videoen fra Politimuseet, der viser, hvordan man med materialer fra hjemmet kan finde usynlige fingeraftryk.
- Eleverne ser på illustrationen til novellen, der også er forsideillustrationen på antologien, og I diskuterer:
 - Hvad ser I på billedet?
 - Hvad fortæller billedet?
 - Hvordan ser drengen ud?
 - Hvordan er stemningen på billedet?
 - Hvorfor er der et fingeraftryk?
 - Hvad ved I om polititeknikerens arbejde med fingeraftryk?
 - Hvordan forstår I novellens titel, ”Livets begyndelse”?
- Læs første side i novellen op. Eleverne får herefter udleveret papir og rød fingermaling og skal evt. parvis skabe et maleri, som viser, hvad de forventer, at novellen handler om. Eleverne præsenterer og begrunder deres malerier.

Dansk i det praksisfaglige

Førlæsningsaktiviteten giver eleverne mulighed for at få kropslige erfaringer med at finde fingeraftryk og male med den røde maling. Denne kobling til både polititeknikerens og kunstnerens arbejde med den røde maling kan støtte elevernes indlevelse i og forståelse af novellen og gøre dem stemte for deres videre læsning af novellen.

Inspiration

Lad eleverne undersøge, hvordan fingeraftryk bruges i virkelige kriminalsager – fx via korte videoer fra Politimuseet eller YouTube. Brug billeder fra virkelige gerningssteder (fiktive eller autentiske) som visuelle oplæg til samtale om stemning og spor.

2 Læsning og fortolkning af novellen

I skal bruge: novellen ”Livets begyndelse”, Findthetune, SkoleTube og evt. telefon til at optage lyd.

- Læs novellen op for klassen.
- Tal herefter om:
 - Hvordan forstår I novellens handling?
 - Hvad får man at vide, og hvad antydes kun?
 - Hvad tror I, at der er sket i huset?
 - Hvem er myrdet hvordan?
 - Hvem er morderen, og hvorfor gjorde han det?
 - Hvordan forstår I nu novellens forside?
- Vælg mellem disse udvidelser for at understøtte elevernes forståelse af novellen.
 1. Eleverne skal udvælge og notere et citat fra novellen, der er særligt stærkt, overraskende eller måske rørende. De præsenterer og begrundet deres valg.
 2. Eleverne kortlægger novellens personer og deres betydning. Både dem, der er til stede, og dem, der omtales. De skal beskrive, hvem personerne er, og hvilken rolle de spiller i handlingen. Aktiviteten kan munde ud i en visuel personoversigt, som klassen kan bruge i det videre arbejde med podcasten.
 3. Eleverne læser novellen med fokus på sanseindtryk – hvad ser, hører, lugter, mærker og fornemmer man som læser? De noterer deres fund og præsenterer dem for hinanden. Aktiviteten skærper elevernes opmærksomhed på sprogets virkemidler og understøtter deres evne til at skabe stemning i deres egen podcastproduktion.
 4. Eleverne vælger en karakter fra novellen og skriver en kort indre monolog, hvor karakteren sætter ord på sine tanker og følelser i en afgørende situation. Det kan fx være Hugo, moren eller præsten. Monologen kan læses højt eller indtales som lydclip og bruges som en del af podcastproduktionen.
 5. Eleverne finder lyde, der passer til udvalgte steder i novellen. Lydene findes i programmet Findthetune. Eleverne skal argumentere for deres valg. Lydene kan eventuelt bruges som baggrundslyd i produktionen af podcasten.

Dansk i det praksisfaglige

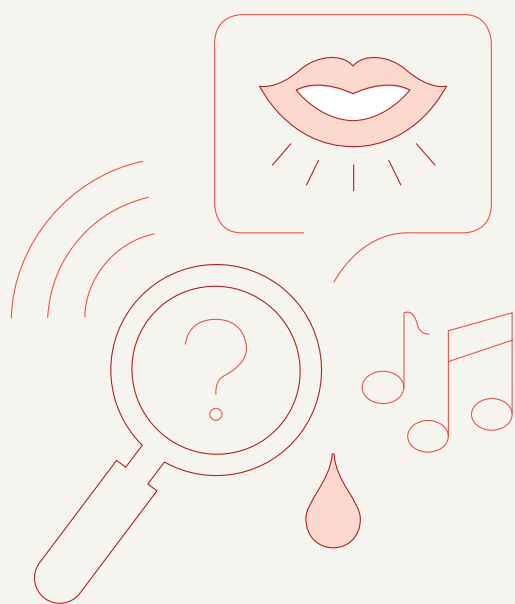
Danskfagligt er der fokus på, at eleverne læser mellem linjerne ved at danne inferenser – altså forbinde det, der bliver sagt, med det, der ikke bliver sagt – for at opnå en dybere fortolkning af teksten. Tal med eleverne om, at der kan være flere mulige fortolkninger til stede i klassen, og støt dem i at begrunde deres fortolkning.

Fortæl klassen, at de læser og undersøger teksten med et klart formål: De skal bruge deres fortolkning som grundlag for at producere en podcast. Det betyder, at læsningen bliver en del af en større praksis, hvor eleverne omsætter deres fortolkning til et konkret produkt i en kommunikationssituation.

3 Introduktion til podcast-genren true crime

I skal bruge: første afsnit i true crime-podcasten ”Den sandsynlige morder” fra DR1.

- Lyt til podcasten ”Den sandsynlige morder” (afsnit 1) som inspiration til arbejdet med podcastgenren.
- Bed eleverne lægge mærke til, hvordan fortællingen er bygget op, og hvordan lyd og kilder bruges til at skabe stemning og troværdighed.
- Tal efterfølgende om:
 - Hvilke kildetyper er anvendt i podcasten? (Fx interviews, retsdokumenter, ekspertudsagn)
 - Hvem har den gennemgående fortællerrolle, og hvordan bruges den?
 - Hvilke lydeffekter og baggrundslyde lægger I mærke til?
 - Hvordan skaber podcasten spænding og stemning?
 - Hvad kendetegner true crime-genren? (Fx virkelige forbrydelser, personlige fortællinger, forskellige kilder, journalistisk vinkel)
 - Hvad kan I bruge fra denne podcast i jeres egen produktion?

Dansk i det praksisfaglige

Elevernes lytteoplevelse og analyse af ”Den sandsynlige morder” skal fungere som stillads og inspirationskilde til elevernes egen podcastproduktion i forløbets næste fase.

Tal med eleverne om, hvilke true crime-genretræk der fungerer, og hvilken betydning kildetyper, fortællerrollen, lyd og spænding har for deres lytteoplevelse. Din rolle som lærer er at fastholde elevernes analytiske erkendelser og støtte eleverne i at overføre dem til forløbets efterfølgende produktionsfase.

Inspiration

Lad eleverne sammenligne ”Den sandsynlige morder” med en anden podcast (fx ”Genstart” eller ”Mørkeland”) og tale om forskelle i stil og stemning.

Udform en ”lyttebingo” til eleverne med elementer, de skal finde i podcasten (fx: baggrundslyd, ekspert, pause, citat, musik).

4 Planlægning og optagelse af podcast

I skal bruge: Arbejdsark 1 – Roller og spørgsmål, Arbejdsark 2 – Storyboard, SkoleTube-programmerne WeVideo og Findthetune til produktion.

- Eleverne skal fx i firemandsgrupper producere et podcastafsnit på 5-10 min. i den fiktive podcastserie: "Man gjorde et barn fortræd".
- Tal med eleverne om mulige roller, der kan indgå som kilder i podcasten: fx politibetjenten, billedkunstlæreren, præsten, der har konfirmeret Hugo, socialrådgiveren, psykologen og studieværten. Tilføj roller i Arbejdsark 1 – Roller og spørgsmål (se s. 33-34), hvis I kommer på andre roller.
- Grupperne vælger tre roller på Arbejdsark 1 – Roller og spørgsmål. De undersøger og besvarer spørgsmål for at leve sig ind i rollerne. Den fjerde rolle er studieværtsrollen, som skal indgå i alle podcasts.
- Tal med klassen om temaet "Man gjorde et barn fortræd", og diskuter, hvordan de kan tydeliggøre, at podcasten handler om et barn, der er gjort fortræd.
- Introducer eleverne til Arbejdsark 2 – Storyboard (se s. 35). Lad dem bruge god tid til at tilrettelægge deres podcast, før optagelsen starter.
- Eleverne kan optage og redigere i SkoleTube-programmerne WeVideo og Findthetune. Find instruktioner i SkoleTube.

Dansk i det praksisfaglige

Eleverne bruger deres fortolkning af novellen til at tilrettelægge produktionen af en podcast med roller, hvor de træner mundtlig fremstilling, fagsprog og retorisk bevidsthed.

Via sproglige, genremæssige og kompositoriske valg, de træffer for deres produkt, omsætter eleverne deres tekstforståelse til et nyt produkt.

Genlæs novellen med eleverne, og tal løbende med grupperne om deres læsning og fortolkning af novellen, og støt dem i, at deres podcast har forbindelse til den litterære tekst.

Eleverne får også erfaring med manuskript-skrivning og redigering af lyd.

Inspiration

Eleverne kan have brug for at researche på både emner og fagprofiler for at svare troværdigt på spørgsmålene i Arbejdsark 1 – Roller og spørgsmål.

Genbesøg evt. novellen for at undersøge, hvilke oplysninger de enkelte roller kan anvende i podcastsamtalen.

Giv eleverne eksempler på virkningsfulde podcast-introer, og lad dem analysere, hvad der gør dem gode.

Lad eleverne øve deres speak i små bidder og give hinanden feedback på stemme, tempo og artikulation.

5 Præsentation og evaluering

I skal bruge: elevernes podcastproduktioner.

Som afrunding på forløbet præsenterer eleverne deres produkter og får feedback fra klassen.

○ Tal i feedbacken fx om:

- Hvordan fungerer rollerne i podcasten?
- Hvordan fungerer podcastens komposition?
- Hvordan fungerer brugen af lydeffekter?
- Hvordan passer podcasten ind i true crime-genren?
- Hvordan passer podcasten til temaet "Man gjorde et barn fortræd"?

Inspiration

I evalueringen kan du være særlig opmærksom på følgende:

- Hvordan brugte eleverne deres forståelse af novellen i deres podcastproduktion?
- Hvordan brugte eleverne genretræk fra true crime i deres podcast?

- Hvordan arbejdede eleverne med at leve sig ind i roller og bruge fagsprog fra virkelighedens verden?
- Hvordan arbejdede eleverne med lyd, stemning og dramaturgi i deres produktion?

Du kan udvide evalueringen med mere overordnede perspektiver:

- Hvordan har eleverne oplevet det danskfaglige udbytte?
- Hvordan har eleverne oplevet udbyttet af de praksisfaglige elementer?
- Har eleverne oplevet sammenhæng mellem det danskfaglige udbytte og udbyttet af de praksisfaglige elementer?

Arbejdsark 1

Roller og spørgsmål

Gruppen vælger tre roller, som de sætter sig ind i ved at undersøge og svare på spørgsmålene.

Politibetjenten

- Hvad ser betjenten ved ankomst til gerningsstedet?
- Hvad vil en politibetjent have fokus på?
- Hvordan kan det lyde, når en betjent taler?
- Hvilke særlige ord kan betjenten bruge?

Billedkunstlæreren

- Hvad vil billedkunstlæreren have fokus på?
- Hvad kan han/hun have lagt mærke til ved Hugos adfærd?
- Hvad kan han/hun fortælle om Hugos malertalent og personlighed?
- Hvordan kan det lyde, når en billedkunstlærer taler?
- Hvilke særlige ord kan han/hun bruge?

Præsten, der har konfirmeret Hugo

- Hvad kan han/hun fortælle om Hugo?
- Hvad vil præsten have fokus på?
- Hvordan ser præsten på skyldsspørgsmålet i dette mord?
- Hvordan kan det lyde, når en præst taler?
- Hvilke særlige ord kan han/hun bruge?

Fortsættes —→

... Fortsat

Mor

- Hvad kan hun have lagt mærke til ved Hugos adfærd?
- Hvordan forstår hun sin søns gerning?
- Hvad tænker hun om sin egen rolle som mor i forholdet mellem Hugos stedfar og Hugo?
- Hvordan kan det lyde, når moren taler?
- Hvilke særlige ord kan hun bruge?

Socialrådgiveren

- Hvad kan socialrådgiveren have fokus på?
- Hvad kan han/hun fortælle om Hugos opvækst og sociale baggrund?
- Hvordan vurderer han/hun Hugos forhold til sin stedfar og mor?
- Hvordan kan det lyde, når en socialrådgiver taler?
- Hvilke særlige ord kan han/hun bruge?

Psykologen

- Hvad kan psykologen have fokus på?
- Hvordan vurderer han/hun Hugos mentale tilstand?
- Hvilke traumer eller psykiske udfordringer ser han/hun hos Hugo?
- Hvordan kan det lyde, når en psykolog taler?
- Hvilke særlige ord kan han/hun bruge?

Arbejdsark 2

Storyboard

Titel på podcast:

Indhold: (Hvad tales der om?)

Medvirkende roller:

Lydeffekter:

Noter:

DANSK

Bliv kunst- aktivist

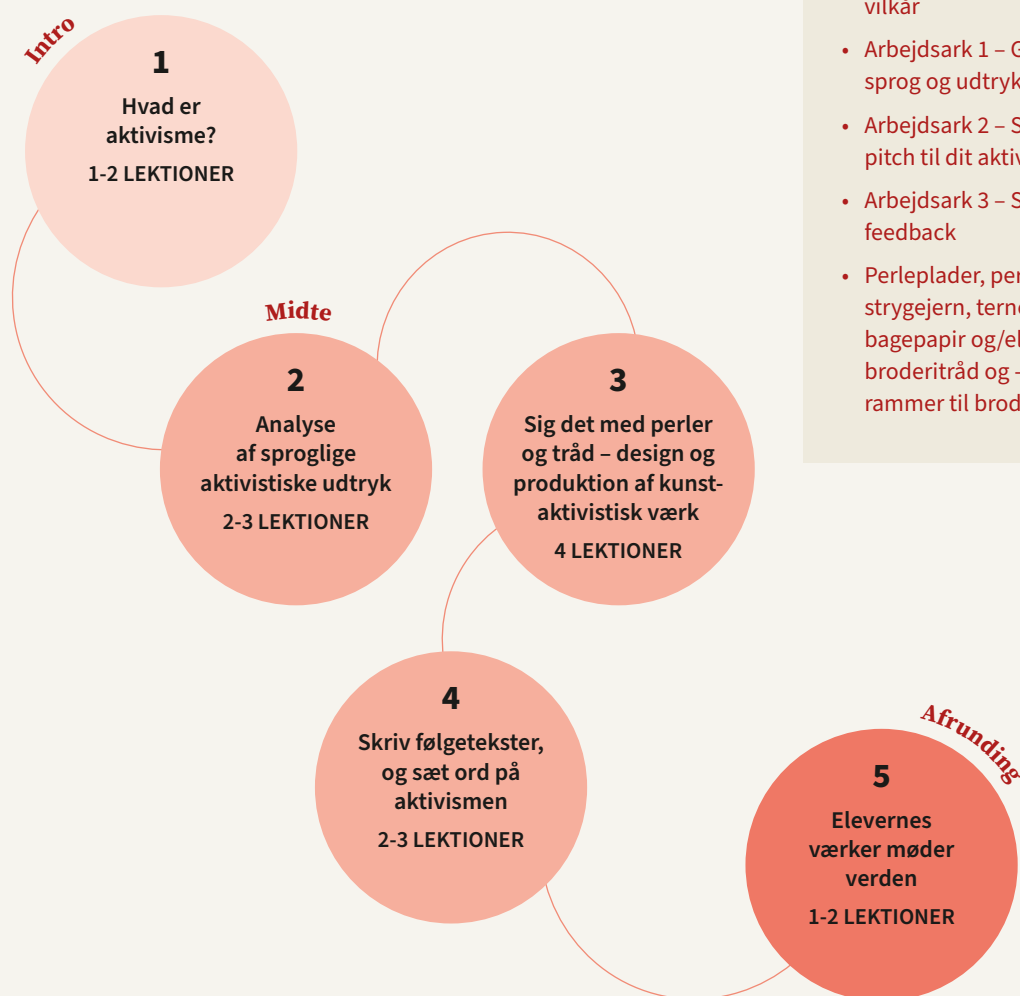

Bliv kunstaktivist

Det handler forløbet om

Eleverne arbejder som aktivister med sproget som udtryksform. Gennem samtale, analyse og kreative processer undersøger de, hvordan sproget kan bruges til at udtrykke holdninger og skabe forandring. Eleverne designer og producerer perleplader eller broderi med sproglige budskaber og skriver en reflekterende tekst, der forklarer deres valg. Forløbet afsluttes med en udstilling, hvor eleverne præsenterer deres produkter for et publikum, I selv vælger.

Overblik over forløbet

MATERIALER OG RESSOURCER

- Arbejdsmuseets ressourceside om aktivisme "Aktivister holder demokratiet i live"
- Hjemmesiden Danske Taler
- Diverse billeder og videoer om hverdags- og politisk aktivisme, eksempler på sproglige statements i kunst, street art, sociale medier og plakater. Søg fx på klima, dyrevelfærd, krig, ligestilling, sociale medier, arbejds-vilkår
- Arbejdsark 1 – Gå på opdagelse i sprog og udtryk
- Arbejdsark 2 – Sammensæt et pitch til dit aktivistiske værk
- Arbejdsark 3 – Spørgsmål til feedback
- Perleplader, perler, pincetter, strygejern, ternet papir til skitser, bagepapir og/eller broderistof, broderitråd og -nåle, evt. billedrammer til broderi.

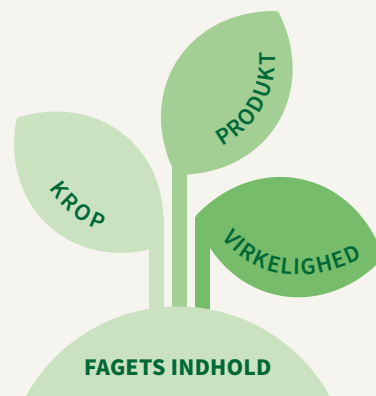
Forudsætninger

Forløbet kræver ingen særlige forudsætninger, men det er en fordel, hvis eleverne har arbejdet med multimodale udtryk og har kendskab til sproglig formidling og kommunikation.

Muligt samspil med andre fag

Samfundsfag: fokus på emner som demokrati, aktivisme og ytringsfrihed.

Håndværk og design: design og produktion med perler og broderi.

Praksisfagligt fokus

KROP: Hånden og øjets udformning af æstetisk værk med perler eller tråd.

PRODUKT: Perleplade og/eller broderi som æstetisk værk med aktivistisk budskab og en tilhørende reflekterende tekst samt afholdelse af fernisering.

VIRKELIGHED: Aktivistiske budskaber og sprogets potentiale til at påvirke og skabe forandring i et demokratisk samfund.

1 Hvad er aktivisme?

I skal bruge: et egnet udstillingssted på skolen eller fx på et nærliggende bibliotek eller kulturhus og Arbejdermuseets ressourceside om aktivisme ”Aktivister holder demokratiet i live”.

- Præsenter og vis eleverne den tomme væg, som klassen skal dekorere med aktivistiske værker. Lad eleverne forstå potentialet i at få forbipasserende gjort opmærksomme på de aktivistiske budskaber, som eleverne brænder for at sætte fokus på.
- Tal i en fælles klassesamtale om aktivisme:
 - Hvad vil det sige at være aktivist?
 - Kender I nogen, der har gjort noget aktivistisk?
 - Hvad kan forskellen være på hverdagsaktivisme og politisk aktivisme?
 - Kan man være aktivist uden at deltage i demonstrationer?
 - Hvilke former for aktivisme har I set, fx på sociale medier?
- Udvælg og vis, som en del af samtalen, et par film fra Arbejdermuseets ressourceside ”Aktivister holder demokratiet i live”.

Dansk i det praksisfaglige

Eleverne deltager i undersøgende samtaler, hvor de formulerer og afprøver egne holdninger og perspektiver på emnet aktivisme. Din rolle som lærer er at støtte eleverne til at reflektere over sprogets funktion i samfundet – hvordan sprog kan bruges frigørende til at skabe bevidsthed, engagere og udfordre social ulighed, magtstrukturer eller undertrykkelse.

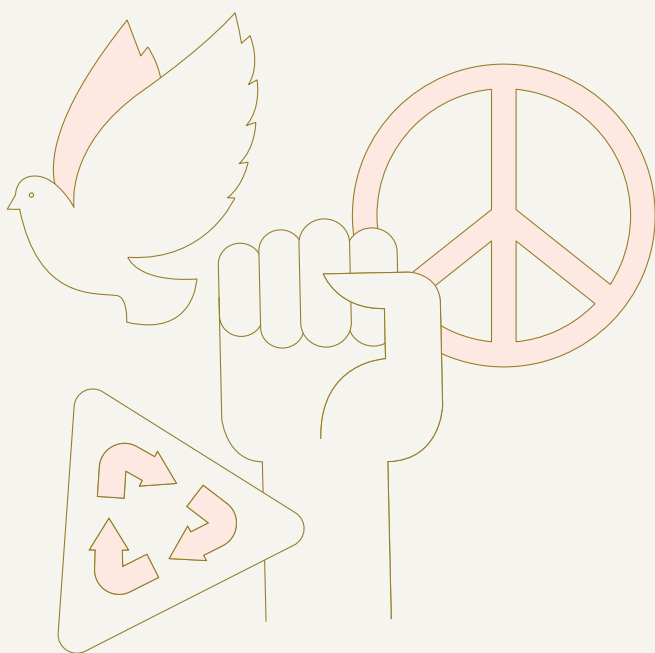
Inspiration

Læs korte citater, taler, eller vis billeder af unge aktivister, fx Greta Thunberg, danske klimaaktivister eller lokale unge. Lad eleverne beskrive: Hvad kæmper de for? Hvordan bruger de sproget? Find taler på Danske Talers hjemmeside.

2 Analyse af sproglige aktivistiske udtryk

I skal bruge: diverse billeder om hverdags- og politisk aktivisme, eksempler på sproglige statements i kunst, street art, sociale medier og plakater. Søg fx på klima, dyrevelfærd, krig, ligestilling, arbejdsvilkår og sociale medier. Arbejdsark 1– Gå på opdagelse i sprog og udtryk.

- Eleverne skal undersøge, hvordan sprog og visuelle virkemidler bruges i aktivistiske udtryk. Præsenter eleverne for 8-10 udvalgte billeder, som du selv har fundet frem. Se materialelisten på første side som inspiration.
- Introducer eleverne for opgaverne i Arbejdsark 1 – Gå på opdagelse i sprog og udtryk (se s. 45). Eleverne analyserer forskellige eksempler på sproglige udtryk i aktivistiske sammenhænge med udgangspunkt i spørgsmål i arbejdsarket.
- Diskuter efterfølgende udvalgte billeder i klassen med fokus på:
 - Hvad gør et sprogligt budskab stærkt?
 - Hvad virker – og hvorfor?
 - Hvilke virkemidler kan eleverne selv bruge i deres egne værker?

Dansk i det praksisfaglige

Danskfagligt er der fokus på, at eleverne undersøger og analyserer sproglige virkemidler i autentiske, multimodale udtryk. De arbejder med at identificere og fortolke budskaber i aktivistiske billeder og tekster og reflekterer over, hvordan sprog og visuelle elementer spiller sammen for at skabe effekt.

Tal med eleverne om, at der ikke nødvendigvis findes én rigtig fortolkning af et billede eller et budskab – men at det er vigtigt at kunne begrunde sin tolkning med blik for både sprog, form og kontekst. Eleverne skal bruge deres analyser som inspiration og afsæt for deres egen kreative produktion. Dermed bliver analysen en del af en større praksis, hvor eleverne omsætter deres forståelse af aktivistisk sprog til et konkret produkt i en reel kommunikationssituation.

Inspiration

Du kan samle billedmaterialet med aktivistiske budskaber i en PowerPoint, en Padlet eller som printede ark til gruppearbejde. Sørg for at vælge billeder med tydelige sproglige virkemidler og visuelle elementer, så eleverne får et bredt og inspirerende grundlag for deres analyse.

3 Sig det med perler og tråd

Design og produktion af kunstaktivistisk værk

I skal bruge: Arbejdsark 2 – Sammensæt et pitch til dit aktivistiske værk. Arbejdsark 3 – Spørgsmål til feedback. Perleplader, perler, pincetter, strygejern, ternet papir til skitser, bagepapir og/eller broderistof, broderitråd og -nåle, evt. billedrammer til broderi.

- Eleverne skal vælge en mærkesag og et budskab, som udtrykker noget vigtigt for dem. De skal formulere et pitch, der indeholder en rammende sætning og overvejelser over, hvordan farver, ikoner, og placering af elementerne på deres perleplade eller broderi kan give det stærkeste budskab.
- Anvend Arbejdsark 2 – Sammensæt et pitch til dit aktivistiske værk (se s. 46) som spørgeguide til udvikling af pitch.
- Eleverne skal desuden skitsere deres design på ternet papir.
- Eleverne pitcher deres ideer i grupper og giver hinanden konstruktiv idé-feedback. Brug Arbejdsark 3 – Spørgsmål til feedback (se s. 48) med spørgsmål til at strukturere og kvalificere elevernes feedback til hinanden.
- Eleverne justerer deres designskitse efter feedbacken.
- Herefter producerer eleverne deres perleplade eller broderi individuelt, og du kan med fordel organisere klassen i kreative arbejdsfællesskaber.

Dansk i det praksisfaglige

Danskfagligt er der fokus på, at eleverne arbejder med sproglig bevidsthed og formidling i en konkret kommunikationssituation. Støt eleverne i at formulere et klart budskab og overveje, hvordan sprog, symboler og visuelle virkemidler kan understøtte hinanden. Brug dit fagsprog om multimodalitet i samtalerne med eleverne til at kvalificere deres overvejelser og begrundelser for samspillet mellem modaliteter og værkets udtryk som helhed.

Eleverne træner deres evne til at udtrykke sig præcist og virkningsfuldt – både skriftligt og visuelt – og de lærer at tage stilling til, hvordan deres værk kommunikerer til en modtager.

Designprocessen bliver dermed en praksis, hvor eleverne omsætter deres holdninger og ideer til et konkret produkt, der indgår i en offentlig udstilling. Feedbackrunden styrker deres evne til at lytte, argumentere og revidere deres udtryk med afsæt i faglig dialog.

Inspiration

Du kan inspirere eleverne til at udtrykke deres budskaber med enten perler eller broderi. Det kan give mere fleksible udtryksmuligheder. Hvis du vil reducere kompleksiteten, kan du på forhånd vælge, at hele klassen bruger samme udtryksform.

4 Skriv følgetekster, og sæt ord på aktivismen

- Når eleverne har færdiggjort deres aktivistiske perleplade- eller broderiværker, afslutter de med at skrive en reflekterende og argumenterende følgetekst, som udstilles sammen med værket.
- Inspirer eleverne til at sætte ord på, hvad der har motiveret dem til værkets budskab, og hvorfor værket er relevant for vores samfund i dag.

Brug fx denne skriveordre:

- Skriv en følgetekst.
- Se en kunstudstilling for dig. Der hænger altid en lille tekst ved siden af kunstværket. Du skal skrive en reflekterende tekst, som skal hænge sammen med dit værk.
 - Giv værket en titel, og skriv årstal for produktion
 - Argumenter for det centrale i budskabet
 - Skriv kunstnerens navn
 - Skriv evt. om overvejelser bag valg af tekst, billeder, symboler og farver.
- Målgruppen er dem, der passerer dit værk, og særligt dem, du gerne vil råbe op. Skriv maksimalt 100 ord.
- Bed eleverne forestille sig, at de er kunstnere, der skal præsentere deres værk til en fernisering. Hvad vil de gerne have, at publikum forstår eller mærker? Opfordre eleverne til at bruge sproglige virkemidler som metaforer, kontraster eller stærke udsagn – fx: "Mit værk er en stille protest mod ..." "Farven rød skriger, fordi ..."

Dansk i det praksisfaglige

Danskfagligt er der fokus på, at eleverne formidler deres budskab præcist i en reflekterende og argumenterende tekst, der ledsager deres visuelle værk.

Genopfrisk fremstillingsformerne med eleverne, så de bliver bevidste om, hvordan man sprogligt reflekterer og argumenterer. Eleverne skal overveje, hvordan de med få ord kan skabe sammenhæng mellem værkets udtryk og dets intention. Eleverne øver sig i at skrive til en konkret modtager og i en autentisk kommunikationssituation, hvor deres tekst skal læses af forbipasserende.

Gennem løbende samtaler med eleverne kan du støtte dem i at reflektere over og argumentere for deres valg af sprog, symboler og farver og sætte deres værk ind i en samfundsmæssig kontekst.

Inspiration

Vis eleverne billeder af kunstværker med tilhørende følgetekster – fx fra museer, gadeudstillinger eller elevudstillinger. Tal med eleverne om:

- Hvilke fremstillingsformer indgår i følgeteksterne?
- Hvad gør en følgetekst god?
- Hvad fanger opmærksomheden?
- Hvordan er følgeteksternes layout?

5 Elevernes værker møder verden

- Forløbet afsluttes med en fernisering, hvor elevernes perleværker eller broderi og følgetekster udstilles for et publikum. Det kan være forældre, andre elever, ansatte eller gæster fra lokalområdet. Udstillingen kan finde sted på skolen, i et fællesområde eller på et eksternt sted, såsom et bibliotek eller kulturhus.
- Ved ferniseringen læser eleverne deres følgetekster op for publikum. Det giver dem mulighed for at formidle deres budskab med både stemme og nærvær, og det styrker deres oplevelse af, at deres arbejde har betydning og modtagere uden for klassen.
- Efter ferniseringen samles klassen til en fælles evaluering af forløbet.
- Tal med eleverne om:
 - Hvad har I lært om sprog, aktivisme og formidling?
 - Hvad var det sværeste – og det sjoveste – ved at skabe et kunstaktivistisk værk?
 - Hvordan var det at skulle formulere sig til et publikum?
 - Hvad har I lært om at udtrykke jer med både ord og billeder?
 - Hvad har I lært om jer selv og det, I gerne vil sige til verden?

Inspiration

I kan udvide evalueringen med mere overordnede perspektiver:

- Hvordan har eleverne oplevet det faglige udbytte i dansk?
- Hvordan har eleverne oplevet udbyttet af de praksisfaglige elementer?
- Har eleverne oplevet en sammenhæng mellem det danskfaglige udbytte og udbyttet af de praksisfaglige elementer?

Arbejdsark 1

Gå på opdagelse i sprog og udtryk

Gå på opdagelse i det aktivistiske sprog og udtryk

○ Formål

- I skal undersøge sprog og virkemidler i aktivistiske udtryksformer
- I skal blive inspireret til at vælge tema, budskab og form til jeres eget værk.

○ Opgave

- I skal udvælge fire billeder, som I mener har et interessant budskab
- Beskriv, hvilke dele (modaliteter) billederne er sammensat af
- Hvad er budskabets pointe?
- Hvilke særlige sproglige greb er anvendt? (Spørgsmål, bydeform, rim, humor, ironi, metaforer, gentagelser, kontraster eller andet)
- Ekstraopgave: Giv billederne overskrifter. Måske noget sjovt? Noget, der provokerer? Noget, der skaber ønsket opmærksomhed på budskabet?

Billede:

Billede:

Billede:

Billede:

Arbejdsark 2

Sammensæt et pitch til dit aktivistiske værk

○ Formål

- Du skal vælge, hvilket budskab du gerne vil være aktivistisk omkring
- Du skal planlægge, hvilke ord, vendinger og andre udtryksformer der giver mening at bruge, når du skal formidle dit budskab
- Ved dit pitch får du feedback og ideer fra andre, og du skal derefter revidere dit værk.

○ Opgavekriterier

- Dit værk skal indeholde tekst og symboler
- Dit værk skal have et tydeligt budskab med dig selv som afsender og skal kunne indgå i den fælles udstilling.

Trin 1

Vælg en problemstilling eller et mere overordnet emne inden for politisk aktivisme eller hverdagsaktivisme, som du gerne vil sætte fokus på i dit værk.

Fx klimakamp, kvinders rettigheder, send flere smil til fremmede mennesker, sociale medier fylder for meget ...

Trin 2

Vær nu mere konkret! Kan du komme på ord eller sætninger, som du synes kunne være gode at have med? ...

Trin 3

Hvilke tegn eller symboler
kan støtte dit budskab? ...

Trin 4

FARVER BETYDER NOGET!
Undersøg farvesymbolik. Hvilke
farver, synes du, passer til dit
budskab? ...

Trin 5

Hvilken form skal dit værk have?
1/ Perleplader
2/ Broderi
...

Trin 6

Feedback!
Lav ændringer i dit værk på
baggrund af den feedback,
du modtager.

Arbejdsark 3

Spørgsmål til feedback

Hvad forstår I som det centrale budskab i værket?

Hvordan oplever I stemningen i værket?

Hvilke elementer (ord, farver, symboler) virker stærkest – og hvorfor?

Hvilke ideer får I til at videreudvikle værket?

Er der noget, der kan gøres tydeligere?

Hvordan fanger værket en forbipasserendes opmærksomhed?

DANSK

Hjælpe- organisationer i en krisetid

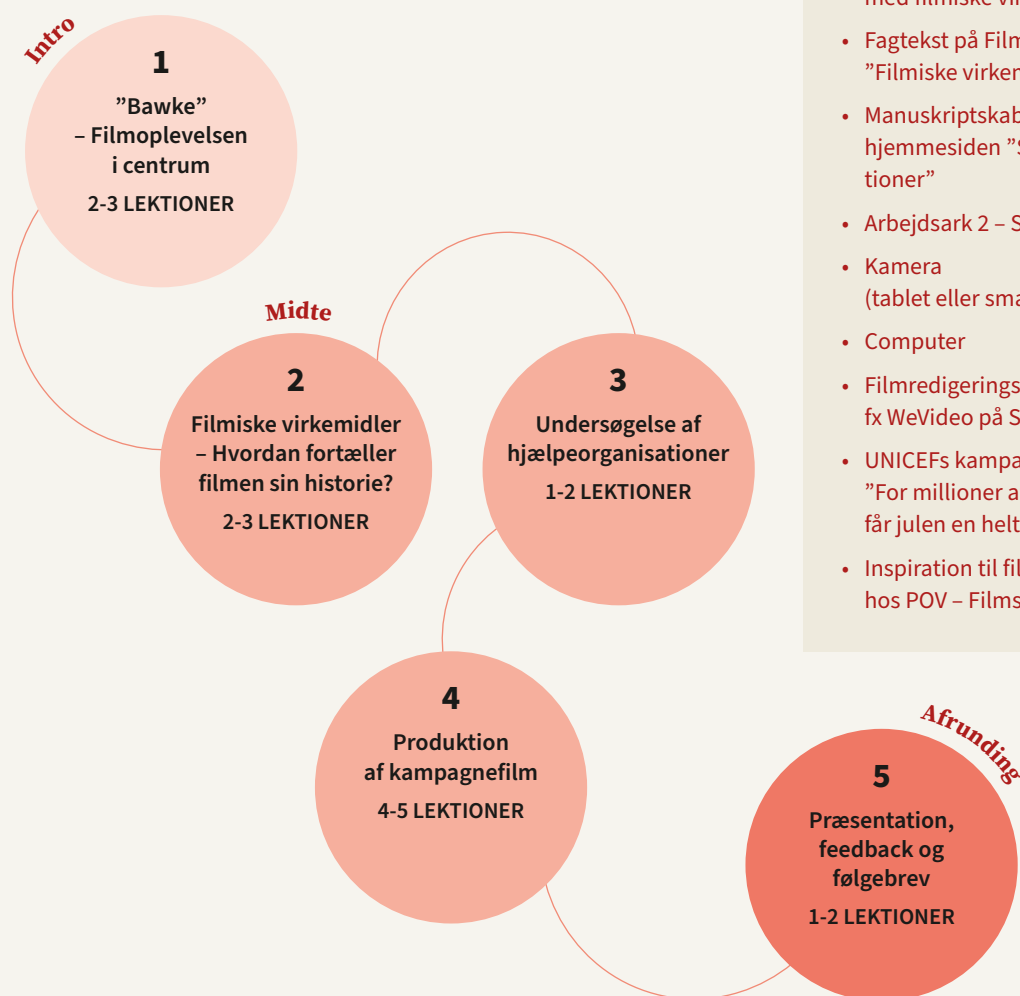
Hjelpeorganisationer i en krisetid

Det handler forløbet om

Eleverne ser kortfilmen "Bawke", der handler om en far og en søn, der flygter til Norge. De analyserer filmen, arbejder med filmiske virkemidler og undersøger forskellige humanitære hjelpeorganisationer.

Afslutningsvis producerer eleverne en kampagnofilm for en af hjelpeorganisationerne, som de sender sammen med et følgebrev til den pågældende hjelpeorganisation. Gennem arbejdet med filmanalyse og -produktion udvikler eleverne digitale mediekompetencer.

Overblik over forløbet

MATERIALER OG RESSOURCER

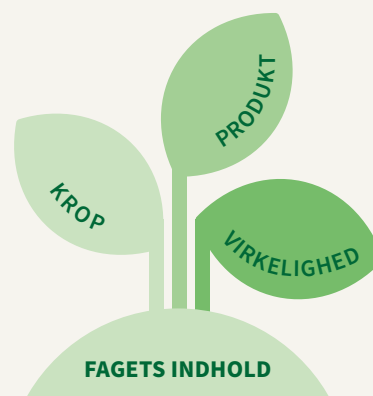
- Kortfilm på Filmcentralens "Bawke", af Hisham Zaman, 2005, 15 min.
- Filmcentralens temamateriale "Hvor har jeg hjemme?"
- Billedbogen "Trylleblik" på mitCFU
- Animationsfilmen "Flugt" på mitCFU
- Arbejdsark 1 – Talekort med filmiske virkemidler
- Fagtekst på Filmcentralens "Filmiske virkemidler"
- Manuskriptskebelon, fx fra hjemmesiden "Små Produktioner"
- Arbejdsark 2 – Storyboard
- Kamera (tablet eller smartphone)
- Computer
- Filmredigeringsprogram, fx WeVideo på SkoleTube
- UNICEFs kampagnofilm "For millioner af børn i verden får julen en helt anden lyd"
- Inspiration til filmproduktion hos POV – Filmskolen for elever.

Forudsætninger

Forløbet forudsætter, at eleverne har et vist kendskab til filmproduktion, herunder manuskript og storyboard.

Muligt samspil med andre fag

Geografi og samfundsfag: fokus på migration, verdens brændpunkter og nødhjælp. Find inspiration i Filmcentralens temamateriale "Hvor har jeg hjemme", hvor filmen "Bawke" er en ud af syv film om børn og unge på flugt.

Praksisfagligt fokus

KROP: Kropslig indlevelse i dramatisering og kampagnefilmoptagelse med bl.a. krop og stemme som virkemidler.

PRODUKT: Kampagnefilm og følgebrev med en hjelpeorganisation som modtager.

VIRKELIGHED: Viden om migration og flugt samt undersøgelse af humanitære hjelpeorganisationers arbejde, rolle og betydning.

1 "Bawke" – Filmoplevelsen i centrum

I skal bruge: "Bawke".

- Præsenter eleverne for produktionsopgaven; en kampagnefilm af et minuts varighed. Kampagnefilmen skal argumentere for, at folk skal donere penge til en hjelpeorganisation.
- Lav en fælles brainstorm i klassen om krig, der kan aktivere elevernes forhåndsviden. Tag afsæt i følgende spørgsmål:
 - Hvad er krig?
 - Hvor er der krig i verden?
 - Hvilken betydning har det for den enkelte og for verden?
- Se filmen "Bawke" i fællesskab, og lad eleverne dele deres filmoplevelse først i makkerpar og efterfølgende i plenum. Brug fx følgende spørgsmål:
 - Hvad gjorde indtryk på jer, da I så filmen?
 - Hvad kommer I til at tænke på?
 - Hvad ved I om flygtninge og asylansøgere?
 - Hvad er en hjelpeorganisation?
 - Hvilke hjelpeorganisationer kender I?

Dansk i det praksisfaglige

Klassens brainstorm om krig og den efterfølgende samtale om elevernes filmoplevelse kan også indebære elevernes tanker og refleksioner over verdens brændpunkter og humanitære hjelpeorganisationer. Måske giver elevernes filmoplevelse anledning til at tale om sammenhængen mellem kortfilmens filmiske virkemidler og elevernes forståelse af filmens tema.

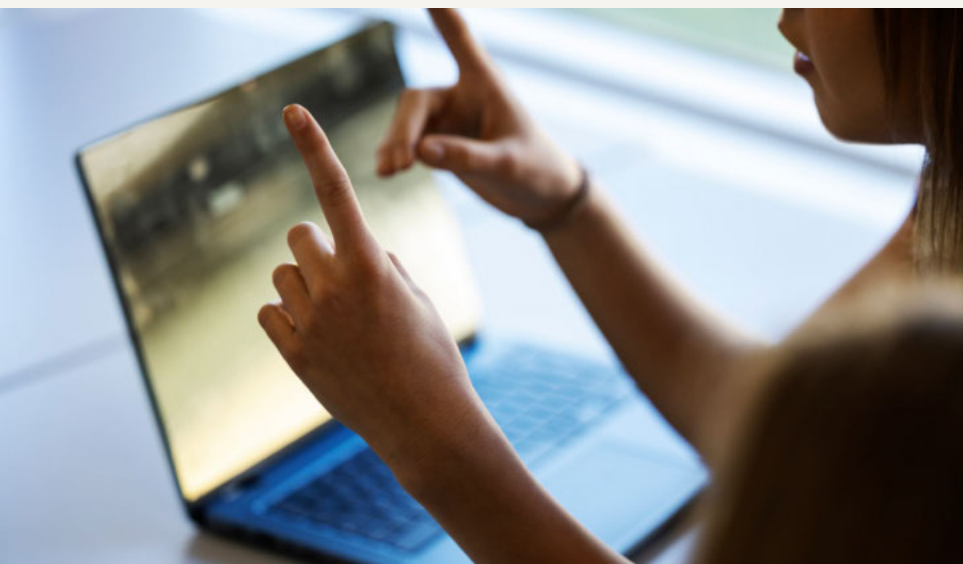

Inspiration

Overvej, om eleverne skal præsenteres for andre eller flere æstetiske tekster, der berører samme tema, fx billedbogen "Trylleblik" (mitCFU) eller animationsfilmen "Flugt" (mitCFU).

Arbejdet med forløbet kan også indgå som en del af et fordybelsesområde om flugt.

Nogle elever kan selv have oplevet at være på flugt eller kan have flugt som en del af deres familiehistorie. Overvej, hvordan du etisk og pædagogisk vil tage højde for det.

2 Filmiske virkemidler – Hvordan fortæller filmen sin historie?

I skal bruge: Arbejdsark 1 – Talekort med filmiske virkemidler samt fagteksten ”Filmiske virkemidler” fra Filmcentralen.

- Print og klip talekortene på Arbejdsark 1 – Talekort med filmiske virkemidler (se s. 57), så eleverne kan få et hver. Hvert talekort indeholder et af følgende filmiske virkemidler. Der er to kort med hvert filmisk virkemiddel.

Billedbeskæring

Billedkomposition

Billedstil

Farver

Filmisk tid

Kamerabevægelser

Kameravinkler

Klipning

Lyd

Lys

Musik

Objektiv og subjektiv synsvinkel

- Uddel et talekort til hver elev. Eleven undersøger, hvad det filmiske virkemiddel dækker over, fx i fagteksten ”Filmiske virkemidler”, og skriver nøgleord om begrebet på bagsiden af deres talekort. Efterfølgende forklarer eleven det filmiske virkemiddel for en anden elev. Når eleverne parvis har forklaret et virkemiddel, bytter de kort, og et nyt kort skal forklares.
- Del klassen i grupper, og tildel grupperne et til to filmiske virkemidler, de skal have særligt fokus på. Klassen genser filmen, og hver gruppe finder konkrete eksempler på, hvordan netop deres filmiske virkemidler er anvendt i kortfilmen.
- Lad grupperne dele deres analyser i plenum efter tur, så hver gruppe bidrager med en del til klassens samlede analyse af alle de filmiske virkemidler i kortfilmen. Lad grupperne vise konkrete eksempler på, hvordan de filmiske virkemidler kommer til udtryk i kortfilmen. I kan gense kortfilmen eller uddrag af den efter behov. Understøt elevernes analyser i classesamtalen med nogle af følgende spørgsmål:
 - Hvilke virkemidler lagde I mest mærke til?
 - Hvad forstår I ved filmisk tid?
 - Hvilken betydning har filmmusik?
 - Hvordan understøtter de filmiske virkemidler kortfilmens tema?
 - Hvilken type film er ”Bawke”?
 - Hvad er forskellen på en kortfilm som ”Bawke” og en kampagnefilm?

Dansk i det praksisfaglige

I denne del af forløbet er målet, at eleverne får eksemplificeret de forskellige filmiske virkemidler i ”Bawke”. Støt eleverne i at få øje på, hvordan de filmiske virkemidler understøtter kortfilmens tema og budskab.

Brug gerne elevernes analyser af filmens formsprog som afsæt til også at tale om forskellige filmgenrer, og hvordan en kampagnefilm adskiller sig fra en kortfilm, så samtalen kan lede frem mod elevernes egenproduktion af en kampagnefilm.

Inspiration

Hvis I tidligere har arbejdet med film, kan du tilføje flere talekort, der giver anledning til, at eleverne genopfrisker deres viden fx om filmgenrer, manuskript, storyboard, kommunikationssituation og appelformer.

Eleverne kan have ansvar for et filmisk virkemiddel hver, eller de kan lave undersøgelsen som pararbejde.

3 Undersøgelse af hjælpeorganisationer

I skal bruge: forskellige hjælpeorganisationers hjemmesider.

- Se fx på følgende hjælpeorganisationer:
 - Dansk Røde Kors, Dansk Flygtningehjælp, Red Barnet, SOS Børnebyerne, Folkekirkens Nødhjælp samt UNICEF.
- Fortæl klassen, at de gruppevis skal undersøge en hjælpeorganisation ud fra følgende fokuspunkter:
 - Hvad er det for en organisation?
 - Hvilke opgaver tager organisationen sig af?
 - Hvilken hjælp yder organisationen i forhold til flygtninge i Danmark og internationalt?
- Grupperne præsenterer deres organisationer for hinanden med efterfølgende fælles klassesamtale ud fra følgende spørgsmål:
 - Hvilke forskelle og ligheder er der mellem de forskellige organisationer?
 - Hvad tænker I om, at der findes hjælpeorganisationer?
 - Hvad tænker I om deres opgave og rolle i Danmark og i verdenssamfundet?
 - Hvilke fordele og ulemper kan der være forbundet med hjælpeorganisationer?

Dansk i det praksisfaglige

Eleverne undersøger og analyserer forskellige hjælpeorganisationer.

Støt gerne eleverne i selv at formulere spørgsmål, de ønsker svar på, så de kan bruge deres undersøgelser som afsæt for produktion af en kampagnofilm. Dermed skal eleverne søge efter relevant information, som de skal omsætte til et konkret produkt i en kommunikationssituation med et bestemt formål.

Overvej, om eleverne fx skal præsentere deres undersøgelser i matrix-grupper, hvor de hver især fortæller om den hjælpeorganisation, deres gruppe har undersøgt.

Inspiration

Vægt i den fælles klassesamtale elevernes refleksioner over hjælpeorganisationer som fænomen.

Du kan også give plads til elevernes egne erfaringer fx med at indsamle eller donere til hjælpeorganisationer.

4 Produktion af kampagnefilm

I skal bruge: manuskriptskafeon fx fra hjemmesiden ”Små Produktioner”, Arbejdsark 2 – Storyboard (se s. 58), videokamera, fx tablet eller smartphone, samt videoredigeringsprogram, fx WeVideo på SkoleTube, samt computer til redigering.

- Giv eleverne produktordren både mundtligt og skriftligt:
- I skal producere en kampagnefilm af et minuts varighed. Kampagnefilmen skal argumentere for, at folk skal donere penge til jeres hjelpeorganisation. I skal sende jeres kampagnefilm til hjelpeorganisationen.
- Støt eleverne i at genopfriske deres viden om følgende elementer:
 - Manuskript
 - Storyboard
 - Filmiske virkemidler
 - Kommunikationssituationen
 - Appelformer i en kampagnefilm.
- Fortæl eleverne, at de skal bruge deres analytiske erfaringer med filmiske virkemidler samt deres viden om filmproduktion og forskellige filmgenrer til at udarbejde et manuskript til kampagnefilmens handling og derefter omsætte manuskriptet til et storyboard.
- Eleverne skal i grupper:
 - Udarbejde et manuskript og et storyboard. De kan bruge Arbejdsark 2 - Storyboard
 - Optage en kampagnefilm med videokamera, fx tablet eller smartphone
 - Redigere filmen ved brug af et videoredigeringsprogram, helst på computer, fx WeVideo på SkoleTube.

Dansk i det praksisfaglige

I filmproduktionsfasen kan det være vigtigt, at du som lærer støtter eleverne i at anvende de filmiske virkemidler og appelformer, der passer til genren og kommunikationssituationen, så de har fokus på, hvad deres kampagnefilm skal kommunikere, og hvordan.

Eleverne vil ofte være motiverede for at komme hurtigt i gang med at optage. Du kan forsøge at bevare denne drivkraft ved at begrænse tidsrammen til produktion af manuskript og storyboard.

Inspiration

Hvis klassen har brug for at se eksempler på kampagnefilm, kan I fx se UNICEFs kampagnefilm ”For millioner af børn i verden får julen en helt anden lyd”.

Find også inspiration til arbejdet med filmproduktion hos POV – Filmskolen for elever.

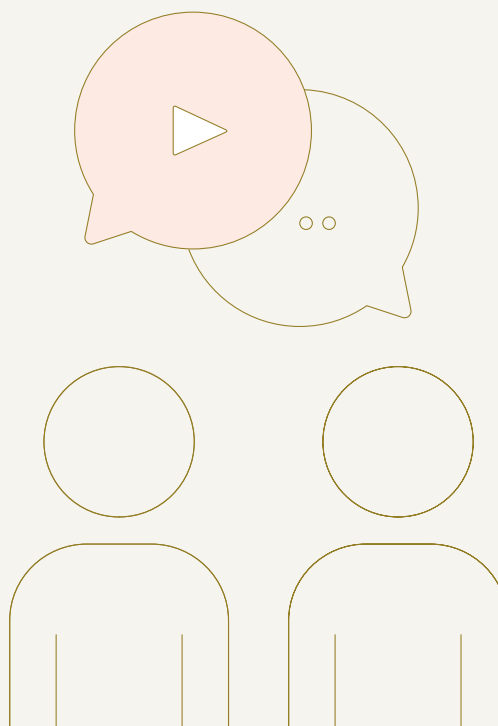
5 Præsentation, feedback og følgebrev

- Som afrunding på forløbet præsenterer eleverne deres kampagnefilm og får feedback fra klassen.
- Tal i feedbacken om:
 - Hvordan formidles hovedbudskabet?
 - Hvordan fungerer afsender- og modtagerforholdet?
 - Hvilke filmiske virkemidler er der fokus på?
 - Vil man donere penge til organisationen eller ej – og hvorfor?
- Grupperne redigerer deres film igen, hvis noget eventuelt skal ændres på baggrund af klassens feedback. Derefter sender grupperne deres film til de forskellige hjelpeorganisationer med et følgebrev, hvor de:
 - Præsenterer sig selv
 - Fortæller om deres kampagnefilm
 - Begrunder deres valg af filmiske virkemidler
 - Beder om hjelpeorganisationens feedback på filmen.
- Afslut med en fælles samtale om hele forløbet. Brug fx disse spørgsmål:
 - Hvilken feedback har I fået fra jeres hjelpeorganisation?
 - Hvad har I lært af det?
 - Hvad har I lært om hjelpeorganisationer?
 - Hvad har I lært om børn på flugt?
 - Hvad har I lært om at producere en kampagnefilm?
 - Hvad synes I særligt, I er blevet klogere på?

Dansk i det praksisfaglige

Eleverne forholder sig til produktionerne i forhold til filmsproglige virkemidler og kommunikationssituationen. Støt eleverne i at færdiggøre deres kampagnefilm og følgebrev, og sørg for, at de får sendt det til en hjelpeorganisation.

Det kan være en fordel, hvis du på forhånd kontakter og indgår et samarbejde med hjelpeorganisationerne, hvor de forpligter sig til at give dine elever feedback på deres kampagnefilm. For eleverne kan det at sende deres kampagnefilm og modtage svar fra en hjelpeorganisation medvirke til, at eleverne oplever kommunikationssituationen som autentisk.

Arbejdsark 1

Talekort med filmiske virkemidler

Klip kortene ud

Billedbeskæring	Billedkomposition
Billedstil	Farver
Filmisk tid	Kamerabevægelser
Kameravinkler	Klipning
Lyd	Lys
Musik	Objektiv og subjektiv synsvinkel

Arbejdsark 2

Storyboard

Tegn, og skriv:

TVÆRFAGLIGT

Genbrugsstand

Tjen penge til klassen

Genbrugsstand

– tjen penge til klassen

Det handler forløbet om

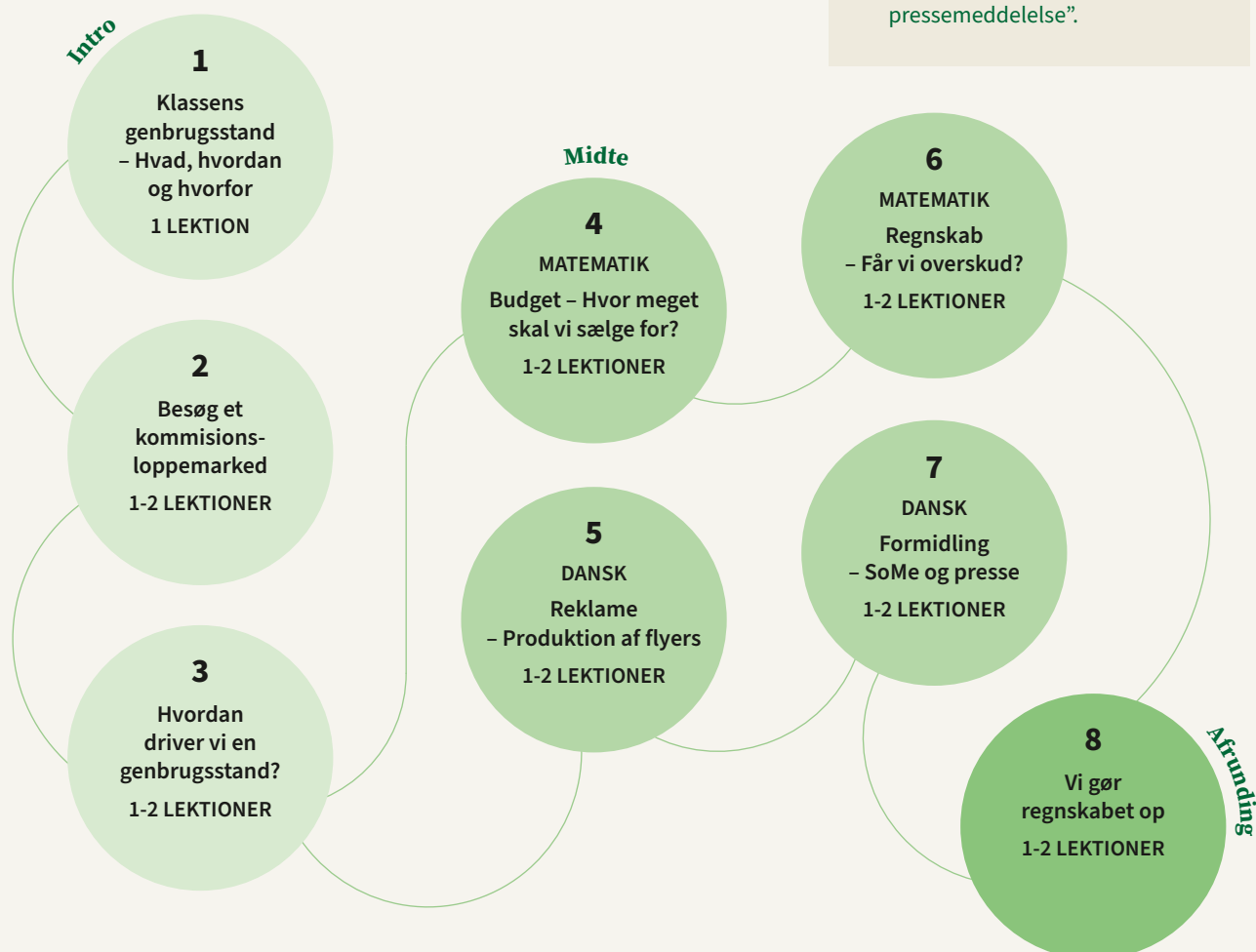
Eleverne driver deres egen genbrugsstand og tjener penge til klassen fx til en lejrskole. De reklamerer for standen med reklameflyers og formidler deres projekt i opslag på skolens hjemmeside og på sociale medier samt i pressemeddelelser til etablerede medier. Eleverne får erfaringer med prissætning, budget og regnskab samt med modtagerrettet, sproglig og visuel kommunikation.

MATERIALER OG RESSOURCER

- Tøj og genstande til at sælge
- Bøjler
- Prismærker
- Regneark og evt. filen “Genbrug, budget og regnskab”, som du kan finde på www.eva.dk/undervisningsmaterialer
- Karton og tuscher
- Balloner eller andet pynt
- Arbejdsark 1
– Produktion af flyers
- Plakatprogram, fx Photopea på SkoleTube
- Artikel fra Ritzaus Bureau “Sådan skriver du den perfekte pressemeddelelse”.

Overblik over forløbet

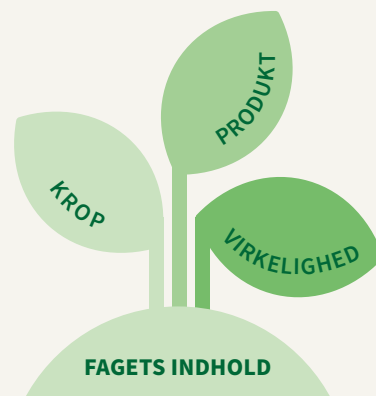

Forudsætninger

Forløbet forudsætter, at eleverne har viden om procent og enkelte erfaringer med brug af regneark.

Muligt samspil med andre fag

Håndværk og design: bygge en genbrugsstand, så den har et design, der er hensigtsmæssigt set i forhold til de varer, den skal rumme. Eleverne indretter standen med blik for æstetik, tilgængelighed og kundens oplevelse.

Praksisfagligt fokus

KROP: Sortering af genbrugsvarer og indretning af standen.

PRODUKT: Genbrugsstand med tilhørende visuel og sproglig markedsføring gennem flyers, opslag til sociale medier og pressemeddelelser. Desuden regneark med budget og regnskab, der dokumenterer deres økonomiske genbrugsstand.

VIRKELIGHED: Kommunikation, samarbejde og økonomisk målsætning i en konkret og meningsfuld situation, der rækker ud over skolen.

1 Klassens genbrugsstand – Hvad, hvordan og hvorfor?

I skal bruge: tøj, genstande, bøjler og prismærker.

- Arranger i klasselokalet inden undervisningen en lille genbrugsstand med tøj på bøjler og genstande med prismærker. Vend fx et bord på højkant, og brug bordbenene som bøjlestænger. Lad evt. opstillingen stå, mens I arbejder med projektet.
- Tal om, hvad I skal samle penge ind til, og at I skal tjene penge ved at drive en genbrugsstand. Tal om elevernes erfaringer med at købe genbrugstøj og -ting.
- Undersøg, om der er et kommissionsloppemarked i nærheden, og hvilke priser loppemarkedet har:
 - Hvad er et kommissionsloppemarked?
 - Hvad betyder det, at loppemarkedet tager fx 17 % i kommission?
 - Hvilke former for stande kan man leje? Hvad koster det?
 - Hvilke andre udgifter er der forbundet med at sælge på loppemarkedet?
 - Hvilke fordele og ulemper er der ved at leje en stand på et kommissionsloppemarked?
- Tal om, hvad I vil sælge, og hvordan I kan reklamere for det:
 - Hvad skal vi sælge?
 - Hvordan får vi fat i genstandene? Hvem kan vi række ud til?
 - Hvordan kan vi skabe opmærksomhed omkring genbrugsstanden? (Fx ved uddeling af flyers, opslag på sociale medier, publicering af artikel i lokalaviser eller på skolens hjemmeside?)
 - Hvilken målgruppe vil vi henvende os til?
 - Hvordan fanger vi målgruppens opmærksomhed?
 - Hvordan kommer vi i kontakt med målgruppen? Fx analoge flyers eller opslag på sociale medier?

Dansk og matematik i det praksisfaglige

Eleverne bliver inddraget i beslutningsfasen om, hvad de vil sælge, og hvordan de vil reklamere, formidle og målrette budskaber til forskellige modtagere.

Eleverne får mulighed for at komme tæt på begreber som udgifter og indtægter og forstå, hvad kommission er, når de skal sætte sig ind i, hvordan et kommissionsloppemarked fungerer.

Inspiration

Overvej, om jeres genbrugsstand skal have et tema, fx brugt legetøj eller tøj til unge, eller om I vil ramme mere bredt. Hvis en lejrskole ikke er aktuel for klassen, kan I vælge et andet formål at indsamle penge til, fx et godgørende formål. I kan også kombinere at drive en genbrugsstand med andre måder at tjene penge på.

2 Besøg et kommissionsloppemarked

I skal bruge: telefoner eller tablets til at tage noter og fotos på.

- Forbered et besøg på et kommissionsloppemarked, hvor I både taler med en medarbejder og observerer ud fra bestemte opmærksomhedspunkter. Besøget giver klassen en fælles referenceramme at arbejde videre ud fra.
- Overvej, fx i små grupper og derefter fælles i klassen, hvad I gerne vil have ud af besøget, og hvilke spørgsmål I vil stille medarbejderen:
 - Hvad er jeres forretningskoncept?
 - Hvad sælger I mest af? Sælger bestemte ting bedre end andre?
 - Hvad gør man, når man vil skifte varer ud eller fylde varer op undervejs?
 - Hvad er vigtigt, når man skal indrette en stand?
 - Hvordan ser en stand ud, der hhv. sælger godt og dårligt? Hvilke fejl skal man ikke begå?
 - Hvordan kan man nudge kunderne til at købe fra standen?
 - Hvornår kommer der flest kunder?
 - Hvilken aldersgruppe tilhører hovedparten af jeres kunder?
- Hvilke ting vil I især lægge mærke til, når I observerer?
 - Hvordan er en stand indrettet, der virker indbydende? Ikke virker indbydende?
 - Hvordan er prisniveauet? Hvilken pris kan man fx få for bukser? Bøger?
 - Hvordan er varerne kategoriseret på forskellige stande?
 - Hvilke gode eksempler på blikfang kan I finde?
 - Hvilke eksempler kan I finde på, at man føler, man gør et godt køb, hvis man køber varen, og hvorfor virker det som et godt køb?
 - Hvilke former for tilbud og mersalg kan I finde?
 - Hvordan er stemningen på de forskellige stande? Hvilke virkemidler er med til at skabe stemningen? Fx små bamser, balloner, plakater eller humoristiske beskeder.
- Tag billeder, og noter undervejs, så I kan fastholde, hvad I har fundet ud af.

Dansk og matematik i det praksisfaglige

Eleverne får erfaringer med at stille spørgsmål, observere og hente viden og information, de kan bruge i det videre forløb. Det giver mulighed for at undersøge fx blikfang, indretning, stemning, kommunikation, kategoriseringer, tilbud og prisniveau.

Inspiration

Som alternativ kan I invitere en medarbejder fra kommissionsloppemarkedet på besøg, eller en gruppe kan besøge loppemarkedet og bringe informationer med tilbage til klassen som noter og fotos.

3 Hvordan driver vi en genbrugsstand?

- Elevernes opgaver og roller kan variere undervejs i forløbet, og nogle opgaver kan varetages af alle elever. Tal om, hvilke opgaver I skal varetage, når I driver jeres genbrugsstand. Lav sammen en visuel oversigt til ophæng i klassen, hvor elevernes ideer også fremgår:
 - Hvilke opgaver knytter sig til økonomi? Fx budget, regnskab og løbende vurdering af priser.
 - Hvilke opgaver knytter sig til reklame? Fx produktion af flyers og plakater.
 - Hvilke opgaver knytter sig til formidling? Fx opslag på sociale medier og pressemeddelelser.
 - Hvilke opgaver knytter sig til genbrugsstanden? Fx opsætning af varer, indretning af standen, visuel salgsrettet kommunikation på standen, løbende oprydning og udskiftning af varer.
 - Hvilke opgaver knytter sig til genbrugsvarer? Fx anskaffelse af genbrugsvarer, varelager, kategorisering af genbrugsvarer og prissætning.
- Tal om, hvordan matematikfaglighed og danskfaglighed kan anvendes i de forskellige opgaver, der knytter sig til en genbrugsstand:
 - Hvad kan I bruge fra matematik til at løse opgaverne?
 - Hvad kan I bruge fra dansk til at løse opgaverne?
- Aftal, hvad I gerne vil sælge, og hvordan I får fat på varerne.
- Se på jeres noter og fotos fra besøget på kommissionloppe-markedet, og brug dem til at tage beslutninger om indretningen af jeres genbrugsstand.

Dansk og matematik i det praksisfaglige

Hensigten er, at eleverne får overblik over forløbet og får øje på de faglige elementer i forløbet. Din rolle som lærer er derfor at binde faglige sløjfer, der viser eleverne forbindelsen mellem forløbets praktiske opgaver og dansk- og matematikfaglige elementer, så de får blik for fagenes anvendelsesmuligheder.

Inspiration

Det er oplagt at inddrage elevernes ideer i opstarten af forløbet, så de oplever, at de får indflydelse og er med til at kvalificere og forme forløbet og de konkrete opgaver i forbindelse med genbrugsstanden.

I kan inddеле klassen i nogle arbejdsgrupper, der gennem forløbet har ansvar for hver sit område, fx for økonomien, reklamer, formidling og for genbrugsstanden. Aftal, hvem der skal indrette genbrugsstanden, og hvornår det skal gøres. Det er hensigtsmæssigt at gøre det mellem '4. Budget – Hvor meget skal vi sælge for?' og '5. Reklame'.

4 Budget – Hvor meget skal vi sælge for?

MATEMATIK

I skal bruge: regneark, evt. filen “Genbrug, budget og regnskab”, karton, tuscher, noter og fotos fra besøget på loppemarkedet, prismærker og de varer, I vil sælge.

- Tal om, hvad et budget og et regnskab er, og hvad indtægter, udgifter og overskud betyder:
 - Hvad bruger man et budget til? Hvordan kan det se ud?
 - Hvad betyder indtægter? Udgifter?
 - Hvilke indtægter har I selv? Hvilke udgifter?
 - Hvordan beregner man et overskud?
- Tal om, hvordan I kan udarbejde et budget i et regneark:
 - Hvad skal I leje og hvor længe? Hvad koster det? Hvilke andre udgifter får I?
 - Hvor stort et overskud ønsker I?
 - Hvad kan I sælge? Hvad skal det koste?
 - Hvordan skal regnearket se ud, for at I kan holde overblik?
- Udarbejd sammen et budget over indtægter og udgifter i et fælles regneark. I kan lave jeres eget regneark eller tage udgangspunkt i regnearket ‘Genbrug, budget og regnskab’, hvor hensigten er, at I skriver oplysninger i de blå felter. Du kan finde regnearket på www.eva.dk/undervisningsmaterialer. Skriv jeres udgifter i arket ‘Budget’, og i arket ‘Indtægter’ kan I skrive det, I vil sælge, og salgspriserne. Tal sammen om beregningerne i regnearket. Lad eleverne forklare nogle af formlerne i cellerne.
- Lav prismærker, og sæt dem på de varer, I vil sælge. Brug de priser, I har skrevet i jeres regneark. Fremstil også skilte eller lignende, der kan fungere som blikfang og tilbyde gode køb.

Matematik i det praksisfaglige

Eleverne får erfaring med at udarbejde budget og blive fortrolig med, hvad indtægter, udgifter og overskud er. De får indblik i regnearkets muligheder for at skrive formler og lave cellehenvisninger i en kontekst, der handler om økonomi.

Din opgave som lærer er bl.a. at tale med eleverne om budgettets betydning for, at genbrugsstanden bliver økonomisk rentabel, og for at det bliver realistisk at få det ønskede overskud. Det er også centralt at kommunikere fx en god rabat på en matematisk korrekt måde, der samtidig er kortfattet og forståelig for potentielle købere.

Inspiration

Nogle elever kan skrive prismærker og sætte dem på varerne, og andre elever kan fremstille skilte eller lignende, der fungerer som blikfang. Brug noter og fotos fra jeres besøg på loppemarkedet som inspiration.

Når I skriver varer og priser i regnearket, kan eleverne arbejde i små grupper, der hver får ansvar for at skrive nogle af varerne og priserne ind. I kan evt. inddele jeres varer i kategorier, som står samlet i regnearket. Udvid evt. tabellen, hvis I sælger flere varer, end der kan stå.

I kolonnen ‘Foreløbige priser’ kan I skrive de priser, I begynder med. Det kan være, at I ændrer nogle priser undervejs. De endelige priser kan I skrive i kolonnen ‘Salgspris’.

I kan lade en gruppe løbende have ansvar for at opdatere regnearket.

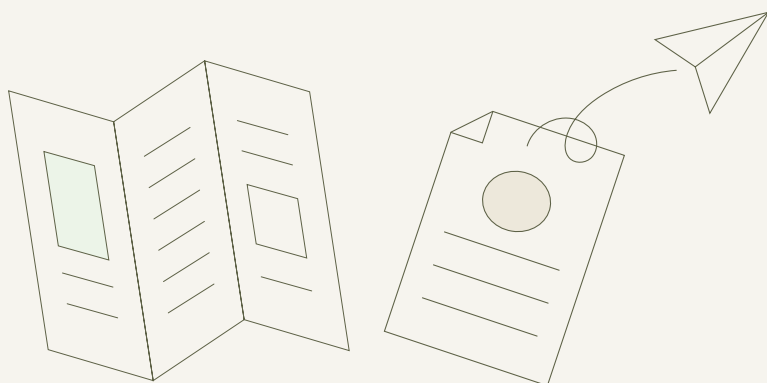

5 Reklame – Produktion af flyers

DANSK

I skal bruge: eksempler på flyers, papir, blyant og tuscher, plakatprogram, fx Photopea på SkoleTube og Arbejdsark 1 – Produktion af flyers.

- Tal om forskellige former for reklamer, der kan få flere kunder til at besøge jeres genbrugsstand:
 - Hvilke former for reklamer kender I?
 - Hvilken modtager kan I række ud til?
Fx beboere i lokalområdet og folk med relation til skolen.
 - Gennem hvilke kanaler når I bedst målgruppen?
Fx analoge flyers og plakater.
- Tal om, hvad der kendetegner en flyer, og undersøg sammen eksemplariske flyers som modeltekster med fokus på virkemidler fx:
 - **BUDSKAB OG SPROG:** Klart og kort budskab, der promoverer genbrugsstanden, fx en kort fængende tekst med rim og ordspil.
 - **BILLEDE:** Et billede spiller ofte sammen med teksten og understøtter budskabet.
 - **SYMBOLER:** Tegn med symbolsk betydning kan understøtte budskab og stemning.
 - **KOMPOSITION:** Blikfang og linjer er med til at bestemme øjnens læsesti, fx med grafiske pile, streger og bannere, der indrammer eller fremhæver et indhold.
 - **FARVER OG FONT:** Farverne spiller sammen med budskabet og kan sammen med font og fontstørrelse fremhæve og nedtone indhold.
- Eleverne producerer flyers i grupper, fx efter fremgangsmåden på Arbejdsark 1 – Produktion af flyers (se s. 71).

Dansk i det praksisfaglige

Eleverne får erfaringer med at arbejde med sproglige og grafiske virkemidler med fokus på at styrke et budskab i deres flyers.

Din rolle som lærer er at få eleverne til at reflektere over deres sproglige og grafiske valg og hjælpe dem til at kvalificere deres flyer. Du kan bruge listen med virkemidler i dine samtaler med eleverne, og eleverne kan bruge dem til at give hinanden formativ feedback i arbejdsprocessen.

Tal med eleverne om, hvor de vil uddele deres flyers, og hvordan de mundtligt retter henvendelse, præsenterer sig selv og projektet, anmoder og spørger høfligt, og hvordan de tager imod og reagerer på en eventuel afvisning.

Inspiration

Brug evt. papir af god kvalitet og plakatprinter med høj opløsning, hvis skolen har et maker-værksted. Alle elever i klassen kan i grupper udarbejde en flyer. Du kan også lade eleverne vælge mellem flere forskellige reklametyper, fx reklamepostkort og plakat.

6 Regnskab – Får vi overskud?

MATEMATIK

I skal bruge: informationer om salget og regneark med budget og regnskab.

- Hvis kommissionsloppemarkedet har en app eller lignende, hvor I kan følge jeres salg, så undersøg, hvilke oplysninger I kan få i appen:
 - Er der diagrammer eller andre oversigter, der viser, fx hvilke dage I har solgt mest?
 - Kan I indstille appen til at få vist et diagram for forskellige salgsperioder?
 - Hvad har I solgt? Er der nogle varer, der er lettere at sælge end andre?
- Se på og tal sammen om klassens regneark over budget og regnskab:
 - Hvordan går det med salget?
 - Har I fået de priser for varerne, som I budgettede med?
- Eleverne arbejder i små grupper med at fremstille diagrammer, der giver overblik over, hvordan det går med salget. Det kan være:
 - Et diagram over indtægter og udgifter
 - Et diagram, der viser, hvor stor en del I har tjent af det, I gerne vil tjene
 - Et diagram, der viser, hvor mange penge I tjener af salgspriserne.
- Tag udgangspunkt i nogle af elevernes diagrammer, og tal om:
 - Ser det ud til, at I får det overskud, I gerne ville?
 - Er der priser, I har brug for at justere?
 - Har I brug for at få fat i flere varer, I kan sælge, og evt. til hvilke priser?

Matematik i det praksisfaglige

Eleverne får erfaring med at holde regnskab og vurdere samspillet mellem salgspris, indtjening og overskud. De fremstiller og aflæser diagrammer, der giver oversigt over salget. De kan bruge den indsigt, de får ud fra regnskab og diagrammer, til at tage beslutninger, der får praktisk betydning for salg af varer på genbrugsstanden.

Du kan som lærer understrege denne forbindelse mellem det matematikfaglige og det praktiske omkring genbrugsstanden for eleverne, så det er tydeligt, at I kan bruge matematik til at kvalificere jeres beslutninger.

Fortsættes —→

6 ... fortsat

Inspiration

Hvis en gruppe har ansvar for økonomien, kan gruppen fremlægge, hvordan det går med salget, ud fra klassens budget og regnskab. I kan bruge filen “Genbrug, budget og regnskab”, som du kan finde på www.eva.dk/undervisningsmaterialer.

Eller fremstille et simplere regnskab fx som dette:

	Standleje (kr.)	Salg (kr.)	Kommission 17%	Indtjening (kr.)	Overskud (kr.)
Uge 1	150	755	128,35	626,65	476,65
Uge 2	150	310	52,7	257,3	107,3
Uge 3	150	640	108,8	531,2	381,2
Uge 4	150	0	0	0	-150
Samlet:	600	1705	289,85	1.415,15	815,15

Når eleverne skal fremstille diagrammer, kan I evt. fordele diagrammerne mellem grupper af elever. De kan fremlægge, hvad diagrammerne viser, i grupper for hinanden, eller I kan se på diagrammerne fælles i klassen. Eksemplet viser, hvordan klasses eget regnskab kan se ud i et regneark.

7 Formidling – SoMe og presse

DANSK

I skal bruge: artiklen fra Ritzaus Bureau “Sådan skriver du den perfekte pressemeddelelse”.

- Nedsæt et SoMe-udvalg og et presseudvalg i klassen, der skal skabe opmærksomhed om genbrugsstanden og formålet bag. Medieudvalget skal dokumentere og formidle arbejdsprocessen via opslag på skolens sociale medier og hjemmeside for at synliggøre projektet blandt elever og forældre. Tal med SoMe-udvalget om, hvordan det skaber opbakning til projektet gennem opslag på sociale medier:
 - Hvem er modtagerne?
 - Hvilken information skal modtagerne få? Hvad vil være nyttig og inspirerende viden?
 - Hvordan vil I vinkle formidlingen? Fx klima, fællesskab, entreprenørskab eller lejrskole?
 - Hvordan kan I få forskellige stemmer til at stå frem? Fx elev, lærer eller kunder.
 - Hvilke følelser vil I vække hos modtageren?
 - Hvilke dele af arbejdsprocessen vil I vise og dokumentere? Fx opsætning af stand eller kategorisering og prissætning af varer.
 - Hvilke billeder og hvilken skrift kan understøtte jeres vinkling og de følelser, I vil appellere til hos modtageren?
- Presseudvalget har til opgave at skrive og sende pressemeddelelser til lokal- eller landsdækkende medier for at skabe opmærksomhed på arbejdet med genbrugsstanden og formålet bag. Presseudvalget sigter dermed efter at komme i kontakt med journalister og redaktioner ved de etablerede medier, der kan formidle deres historie.

Dansk i det praksisfaglige

Brug Ritzaus tjekliste for elevernes pressemeddelelser, og lad evt. eleverne læse hele artiklen.

Tjekliste til pressemeddelelser:

- Giv dit budskab en vinkel, der bidrager med noget nyt.
- Skriv en fængende overskrift, der klart og tydeligt beskriver indholdet.
- Vægt indholdet efter nyhedstrekanten – vigtigst først.
- Husk at medtage tydelig kildeangivelse og eventuel kontaktinfo til kilderne.
- Hold løfter om eksklusivitet – det styrker troværdigheden.
- Lov ikke noget, du ikke kan holde. Sælg dit budskab, men undgå overdrivelser og usande oplysninger.

Kilde: Frit efter artiklen fra Ritzaus Bureau: “Sådan skriver du den perfekte pressemeddelelse”.

Inspiration

Det kan øge elevernes engagement, at deres tekster offentliggøres og potentielt også afføder reaktioner fra reelle modtagere. Du kan med fordel differentiere i forhold til klasse-trinnet og elevernes danskfaglige kompetencer ved at variere formidlingen med fx artikelskrivning eller et indslag i lokalradioen.

8 Vi gør regnskabet op

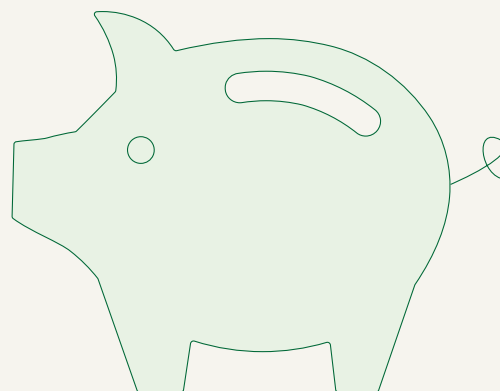
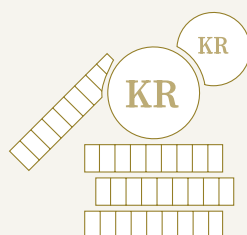
I skal bruge: jeres flyers og andre reklameproduktioner, SoMe-opslag og pressemeddelelser og jeres regneark med budget og regnskab.

- Afslut forløbet med en fælles samtale i klassen:
 - Hvilken betydning tror I, at jeres flyers og andre reklameprodukter har haft for jeres salg?
 - Hvilken betydning havde jeres SoMe-opslag og pressemeddelelser for jeres intention om at skabe opmærksomhed omkring jeres genbrugsstand?
 - Hvilken betydning vurderer I, at indretning, oprydning, pynt og kommunikation på selve standen havde for det samlede salg?
 - Hvilken betydning havde det for, hvad I tjente, at I lagde et budget?
 - Hvilken betydning havde budgettet for jeres praktiske beslutninger undervejs i forløbet?
 - Hvordan lavede I regnskab undervejs?
 - Hvilken betydning havde regnskabet for jeres praktiske beslutninger undervejs?
- Tal derefter mere overordnet om forløbet:
 - Hvad har I lært om at bruge økonomiske overvejelser til at træffe praktiske beslutninger?
 - Hvad har I lært om at bruge regneark?
 - Hvad har I lært om at målrette reklame, SoMe-opslag og pressemeddelelser til bestemte modtagere?
 - Hvad har I lært om samspillet mellem billeder, skrift, farver, ikoner og andre modaliteter i jeres kommunikation?
 - Hvad kan I bruge jeres erfaringer til?
- Aftal, hvornår og hvordan I tømmer jeres genbrugsstand på loppemarkedet, og hvad I gør med de varer, I ikke har fået solgt.

Inspiration

Du kan organisere eleverne i mindre grupper, hvor de diskuterer udvalgte evalueringsspørgsmål. Du kan vælge at spørge tilfældige grupper, hvad de har talt om, og gradvist lukke flere ind i samtalen ved at spørge til, om der er nogen, der har andre kommentarer end dem, der er blevet fremlagt.

Arbejdsark 1

Produktion af flyers

**Eleverne producerer flyers i grupper
fx efter denne fremgangsmåde:**

1. Afklar afsender, budskab og modtager.

2. Formuler flere bud på et kort og klart budskab, og udvælg og kvalificer et af dem.

3. Udarbejd skitse på papir, hvor billede, symbol, komposition, farve og font indtænkes.

4. Udarbejd flyer digitalt i fx Photopea på SkoleTube, og print dem.

5. Uddel flyers på udvalgte steder, og forbered forinden den mundtlige henvendelse og præsentation af projektet.

TVÆRFAGLIGT

Sæt farten ned

Sæt farten ned

Det handler forløbet om

Eleverne undersøger trafiksikkerheden omkring deres skole og formidler resultatet af deres undersøgelse til skolebestyrelsen. I matematik arbejder de med indsamling, analyse og vurdering af data om bilers fart. I dansk arbejder de med registrering og beskrivelse af egne oplevelser i trafikken og udformer skriftlige og mundtlige henvendelser til skolebestyrelsen.

Samlet set er målet, at eleverne erfarer, hvordan de gennem et dansk- og matematikperspektiv på forskellige måder kan belyse, kommunikere om og evt. handle på en autentisk situation, der vedrører deres lokalmiljø.

Forudsætninger

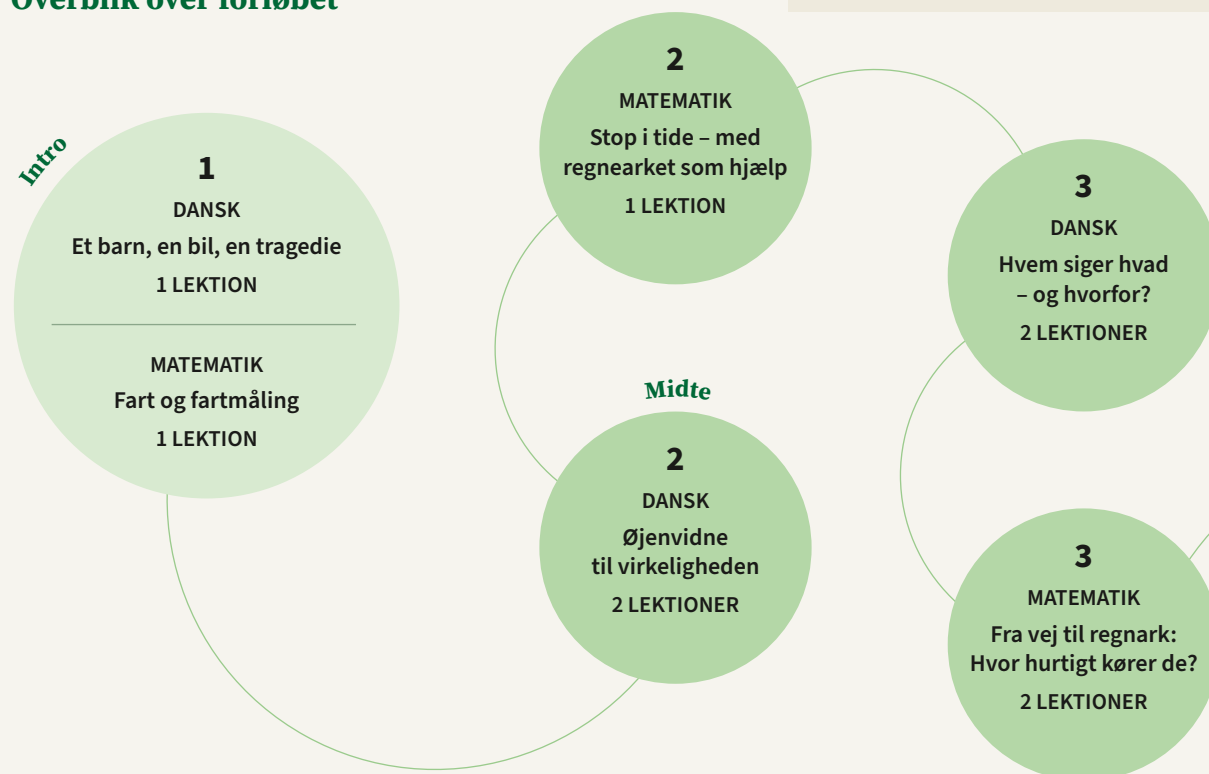
Eleverne skal kunne bruge enkle regneark, fremstille diagrammer og kende til procentregning. De bør kunne anvende digitale værktøjer til dataarbejde samt kende til filanalyse (fx kameraføring, lys, lyd, klipning, tempo og fortælling).

MATERIALER OG RESSOURCER

- Regnearket "Fart og standselængde", som du kan finde på www.eva.dk/undervisningsmaterialer
- Stopur (på telefonen eller fysisk)
- Målebånd/afstandsmåler
- Regneark (fx Excel)
- Statistikprogram (fx GeoGebra eller WordMat)
- Filmen og/eller novellen "Att döda ett barn", der kan findes på hhv. YouTube og mitCFU.dk
- Arbejdsark 1 – Sansesark, reportage
- Arbejdsark 2 – Fart, reaktionstid og standselængde.

Overblik over forløbet

Muligt samspil med andre fag

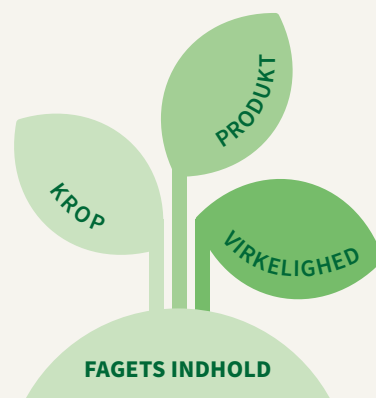
Fysik/kemi: eleverne kan arbejde med de fysiske formler for bremselængde og luftmodstand og undersøge, hvordan faktorer som friktion og vejforhold påvirker bremselængden.

Samfunds-fag: eleverne kan undersøge lovgivningen om fartgrænser og diskutere konsekvenserne af høj fart. De kan også undersøge, hvordan beslutninger om trafik og sikkerhed træffes i kommunen eller på skolen, og arbejde med myndigheders rolle, borgerinddragelse og demokratiske processer.

Biologi: eleverne kan arbejde med kroppens reaktioner i trafikken, fx synsfelt, reaktionstid eller påvirkning af sanser.

Historie: eleverne kan undersøge, hvordan trafikale forhold og byplanlægning har udviklet sig over tid – fx skoleveje, transportformer eller borgerinddragelse.

Billedkunst: eleverne kan arbejde med visuel kommunikation, fx plakater, infografik eller kampagner om trafiksikkerhed.

Praksisfagligt fokus

KROP: Eleverne arbejder undersøgende i nærområdet, hvor de registrerer oplevelser og måler bilers fart med sanseark og stopur. De samarbejder om koordineringen og forholder sig fysisk til trafikale udfordringer.

PRODUKT: Eleverne analyserer egne data om fart og standselængde og fremstiller diagrammer og visuelle resultater. De udarbejder en skriftlig henvendelse og en mundtlig præsentation med forslag til forbedringer, rettet mod en reel modtager som skolebestyrelsen.

VIRKELIGHED: Forløbet tager udgangspunkt i trafiksikkerhed i skoleområdet – en genkendelig problemstilling fra elevernes hverdag. De arbejder med kvalitative og kvantitative data og oplever, hvordan deres indsats kan indgå i en demokratisk proces og skabe lokal forandring.

1 Et barn, en bil, en tragedie

DANSK

I skal bruge: filmen eller novellen ”Att döda ett barn”.

Bemærk, at introen i hhv. dansk og matematik kan fungere sammen eller hver for sig.

- Fortæl eleverne, at de skal undersøge trafiksikkerheden omkring skolen i både dansk og matematik. I matematik skal de indsamle data, som skal bruges til at beskrive bilernes fart på vejene ved skolen. I dansk skal de observere og registrere deres oplevelser i trafikken. De kvantitative og kvalitative data skal anvendes til dokumentation og argumentation i en skriftlig og mundtlig kommunikation med skolebestyrelsen med henblik på forbedring af trafiksikkerheden omkring skolen.
- Se filmen, eller læs novellen.
- Drøft sammen i klassen:
 - Hvordan påvirker filmen/teksten jer?
 - Hvilke sproglige eller filmiske virkemidler skabte stemningen?
 - Er der oplevelser eller episoder i trafikken, der har gjort særligt indtryk på jer?
 - Hvordan ville I beskrive stemningen i trafikken omkring skolen – er den rolig, kaotisk, farlig eller noget helt fjerde?
 - Hvordan tror I, yngre børn oplever trafikken her omkring skolen?
 - Hvordan vurderer I trafiksikkerheden omkring skolen? Hvorfor?
 - Hvilke steder vil I udpege som de mest farlige?

Dansk i det praksisfaglige

Ved at opleve stemninger og følelser som fx spænding, sorg og uretfærdighed rammesætter filmen/novellen en kropslig indgang til forløbet.

Danskfagligt er der fokus på, at eleverne sætter ord på oplevelsen og bruger sproget til at dele følelser, erfaringer og perspektiver, som de kobler til sproglige eller filmiske virkemidler. Disse er fx ordvalg, sætningskonstruktion, fortællerposition, symbolik og modsætninger samt kameraføring, lys, lyd, klip og farver.

Inspiration

Da filmen/novellen skal fungere som en motiverende indledning til forløbet, er der i denne sammenhæng ikke fokus på en dybdegående danskfaglig tekstanalyse. Forløbet kan udvides med dette element.

Tilsvarende kan der sættes fokus på en sammenligning af modaliteter: Hvad kan sproget, som billeder/lyd ikke kan (og omvendt)?

1 Fart og fartmåling

MATEMATIK

I skal bruge: telefoner eller tablets til at tage noter og fotos på. Eventuelt regnearket ”Fart og standselængde”, som du kan finde på www.eva.dk/undervisningsmaterialer.

Bemærk, at introen i hhv. dansk og matematik kan fungere sammen eller hver for sig.

- Tal sammen i klassen om begrebet fart:
 - Hvad betyder det, når man fx siger, at en bil kører ”60 kilometer i timen”?
 - Hvor hurtigt kan man gå, løbe, cykle, køre, flyve?
 - Hvad er forskellen og ligheden mellem at tale om km/t (kilometer i timen) og m/s (meter pr. sekund)?
- Introducer den generelle formel for fart: $v = s/t$, hvor v er fart, s er strækning, og t er tid – og tal om den:
 - Hvad er s , t og v , når vi fx siger ”60 kilometer i timen”?
 - Hvad er s , t og v , når vi fx siger, at det blæser ”10 meter i sekundet”?
 - Hvordan kan man måle en løbers eller en bils fart?
- Inddel eleverne i grupper, der hver laver en øvelse med fartmåling:
 - Eleverne måler, hvor langt de kan gå, løbe eller cykle på 1 minut.
 - Efterfølgende omregner de farten til km/t og/eller til m/s.
- Afslut med en fælles samtale om elevernes resultater og deres beregninger.

Matematik i det praksisfaglige

I øvelsen kan eleverne beregne deres fart i km/t ved at gange den tilbagelagte strækning med 60.

Hvis en elev fx har gået 100 meter på 1 minut, svarer det til $60 \cdot 100$ meter = 6.000 meter på en time, altså 6 km/t. Hvis de vil beregne farten i m/s, skal de derimod dividere den tilbagelagte strækning med 60.

En tilbagelagt strækning på 100 meter på 1 minut svarer til 100/60 meter pr. sekund.

Inspiration

I kan evt. bruge regnearket ”Fart og standselængde”, som du kan finde på www.eva.dk/undervisningsmaterialer, til at kontrollere fartberegningerne i øvelsen.

2 Øjenvidne til virkeligheden

DANSK

I skal bruge: Arbejdsark 1 – Sanseark, reportage.

- Tal om, at eleverne skal arbejde som journalister ved at opsøge de steder, der skal undersøges nærmere:
 - I skal opsøge de steder, I har udpeget som de mest farlige. I skal opleve stederne som en "flue på væggen" og registrere, hvad der "viser sig".
- Klassen skal arbejde i makkerpar ud fra følgende instruktion:
 - Fordel jer parvis på de udvalgte steder.
 - Foretag en individuel undersøgelse af stedet: Vær stille, brug sanserne og skriv sanseindtrykkene ned på Arbejdsark 1 – Sanseark, reportage (se s. 87).
- Tilbage på skolen sammenligner eleverne deres noter i makkerpar:
 - Hvilke forskelle og ligheder viser sig?
 - Hvad vil I undersøge nærmere – fx trafikregler, fartbegrænsninger?
 - Hvem vil I evt. kontakte for nærmere oplysninger – fx skolepatrulje, politi?

En øjenvidneskildring

En øjenvidneskildring er en personlig beretning fra en person, der har været til stede ved en begivenhed og fortæller, hvad vedkommende har set, hørt og oplevet.

- Fortælles i første person (jegform)
- Indeholder følelser og reaktioner
- Beskriver hændelsesforløbet i detaljer
- Bruger sanseindtryk (hvad man så, hørte, mærkede osv.)
- Skaber en stemning og giver læseren en oplevelse af at være til stede.

Dansk og matematik i det praksisfaglige

Ved at opholde sig konkret fysisk på et bestemt sted åbnes der op for at opleve stedet med kroppen og sanserne forrest. Eleverne afprøver en journalistisk tilgang, hvor de arbejder med at finde og vurdere relevante kilder. Når eleverne fortæller om deres oplevelser i trafikken, kan det bruges som udgangspunkt for en faglig samtale om øjenvidneskildring.

Støt eleverne i at inddrage elementer fra reportagegenren, fx sted, tid, sanseindtryk, miljøbeskrivelse, personer, citater, fortællevinkel og fakta.

Inspiration

Det kan være relevant at sætte fokus på nyhedskriterier – *aktualitet, væsentlighed, identifikation, sensation* – samt nærhed, herunder hvordan nyheder bliver mere relevante, når de er tæt på modtageren, fx geografisk og følelsesmæssigt.

2 Stop i tide – med regnearket som hjælp

MATEMATIK

I skal bruge: regnearket "Fart og standselængde".

Arbejdsark 2 – Fart, reaktionstid og standselængde.

- Tal fælles om, hvad der kan have betydning for bilers standselængde. Kom bl.a. ind på bilistens reaktionstid og bilens bremselængde. Lad eleverne komme med gæt på:
 - Hvor lang tid der typisk vil gå, fra en bilist ser noget på vejen, til han/hun træder på bremsen
 - Hvor langt bilen kan køre på bilistens reaktionstid (ved forskellig fart)
 - Hvor langt bilen kan køre, mens den bremser (ved forskellig fart)
 - Hvor lang bilens samlede standselængde er.
- Introducer derefter regnearket "Fart og standselængde", som du kan finde på www.eva.dk/undervisningsmaterialer. Vis eleverne, hvordan de ved at indtaste i de gule felter kan:
 - Beregne bilers gennemsnitsfart på en strækning (input: strækning i meter og tid i sekunder)
 - Omregne farten til både m/s og km/t
 - Beregne standselængden ud fra fart og reaktionstid (reaktionslængde + bremselængde).
- Inddel derefter eleverne i grupper, der arbejder med Arbejdsark 2 – Fart, reaktionstid og standselængde (se s. 88).
- Afslut med en fælles samtale om elevernes resultater og formlerne i regnearket:
 - Hvorfor giver formlen i celle B4 farten i meter pr. sekund?
 - Hvorfor bliver tallet fra celle B4 (fart i m/s) divideret med 1.000 og ganget med 3.600 i celle B5?
- Tal videre om begreberne i den nederste del af regnearket (reaktionstid, reaktionslængde, bremselængde og standselængde). Forklar, hvad formlerne i celle B10 og B11 beregner. Illustrer evt. de forskellige længder på en tallinje eller i et simulationsprogram (beskrevet under "Inspiration").

Matematik i det praksisfaglige

I celle B5 omregnes meter til kilometer ved at dividere værdien i B4 med 1.000. Derefter ganges med 3.600 for at omregne fra sekunder til timer. Resultatet er en fartangivelse i kilometer i timen (km/t).

Celle B10 beregner reaktionslængden ved at omregne farten til m/s (divideret med 3,6) og gange med reaktionstiden fra B9. Celle B11 beregner bremselængden ud fra farten (km/t) og en fast faktor på 0,004, som bruges i undervisning for at give en enkel model: Bremselængde = $0,004 \cdot v^2$. Faktoren tager højde for vejgreb og bremseevne.

Til sidst adderer celle B13 reaktionslængden og bremselængden for at give den samlede standselængde – altså den samlede strækning fra reaktion til fuldt stop.

Inspiration

I kan undersøge, hvor hurtigt eleverne reagerer, ved at lave en lille test. En elev holder sin hånd knyttet i strakt arm foran kroppen. Du holder en lineal lodret over elevens hånd og slipper den pludselig. Eleven skal prøve at gribe linealen så hurtigt som muligt. I måler, hvor langt linealen nåede at falde, før den blev grebet. Bagefter kan I tale om, hvad der kan få en person til at reagere hurtigere eller langsommere. Der findes gratis online visualiseringer af sammenhængen mellem fart, reaktionstid og standselængde. Søg fx på "stopping distance simulator" eller "reaction time game".

3 Hvem siger hvad – og hvorfor?

DANSK

Eleverne omsætter deres indtryk til udtryk ved at udforme en skriftlig henvendelse og et mundtlig oplæg til skolebestyrelsen om trafikale udfordringer og forbedringer af trafiksikkerheden.

Optimalt set sender klassen den skriftlige henvendelse og får mulighed for at præsentere deres arbejde for skolebestyrelsen. Hvis det ikke kan lade sig gøre, kan elever, lærere eller forældre agere skolebestyrelse. Det vigtigste er, at eleverne forestiller sig en skolebestyrelse som målgruppe.

- Tal først med eleverne om deres oplevelser på stedet:
 - Hvad viste der sig for jer på stederne?
 - Hvad viste bearbejdningen af data i matematik?
 - Hvad kan I bruge i jeres henvendelse til skolebestyrelsen?
- Eleverne drøfter gruppevis kommunikationssituationen:
 - Hvad er det for en situation, vi er i?
 - Hvad vil vi gerne opnå med henvendelsen – hvad er hensigten?
 - Modtagerne er skolebestyrelsen – hvem er det?
Undersøg det via skolens hjemmeside samt andre kilder.
- Tal derefter fælles med klassen om kommunikationssituationen:
 - Hvilken betydning har jeres viden om kommunikationssituationen for indholdet og formen?
 - Hvilke muligheder og begrænsninger er der ved hhv. en skriftlig og en mundtlig henvendelse til skolebestyrelsen?
 - Hvilken betydning har det for form og sprogbrug?

Dansk i det praksisfaglige

Du kan præsentere eleverne for det retoriske pentagram, når de analyserer den konkrete kommunikationssituation. Sæt også fokus på, at elevernes henvendelse til skolebestyrelsen er et eksempel på en brugstekst, der har en bestemt funktion i kommunikationssituationen.

Du kan løbende føre faglige samtaler med eleverne, der stilladserer deres arbejde med:

- *Den argumenterende fremstillingsform*
- Begreberne *formelt* og *uformelt* sprog og tilhørende situationer
- Appelformerne *logos*, *patos* og *etos*
- *Stemmeføring*, *tempo*, *mimik* og *gestik* i mundtlig formidling.

Inspiration

Overvej, hvordan lokale forhold og muligheder på netop jeres skole kan præge og udvide forløbet, fx et besøg af en færdselsbetjent eller et oplæg i klassen fra skolepatruljen. Tilsvarende kan eleverne interviewe personer, der kan have relevante perspektiver på de trafikale forhold omkring skolen, fx forældre, elever og skoleledelse.

3 Fra vej til regneark: Hvor hurtigt kører de?

MATEMATIK

I skal bruge: stopur, målebånd/afstandsmåler og regnearket
”Fart og standselængde”.

- Start med en fælles samtale for at forberede dataindsamlingen:
 - Hvor skal I måle? Vælg et eller flere steder, I tidligere har udpeget som trafikfarlige, ved skolen. Sørg for, at det er muligt at opmåle en lige strækning uden fartbump.
 - Hvor lang skal målestrækningen være? Diskuter, hvilken længde der vil give de mest præcise målinger på netop dette sted.
 - Hvordan vil I måle tiden? Aftal, hvordan I starter og stopper tidtagningen. Skal I bruge kontakt pr. telefon til at give signal, eller kan I aftale et tydeligt tegn?
 - Hvordan noterer I målingerne?
- Fortsæt arbejdet med at indsamle data i grupper:
 - Brug fx 30 minutter på at måle, hvor lang tid det tager for forskellige biler at køre den aftalte strækning. Fordel roller i gruppen (give tegn, tage tid, notere).
- Tilbage på skolen:
 - Bed eleverne om at indtaste deres data i regnearket, som du kan finde på www.eva.dk/undervisningsmaterialer, for at beregne bilernes fart.

Matematik i det praksisfaglige

Når eleverne undersøger standselængde, arbejder de med kvadratiske sammenhænge i forbindelse med bremselængden.

De opdager, hvordan fart påvirker bremselængde og reaktionslængde. Når farten fordobles, bliver bremselængden fire gange så lang. Hvis farten tredobles, bliver bremselængden ni gange så lang.

Inspiration

I gruppearbejdet kan du lade eleverne udtage enkelte målinger og undersøge standselængder ved at indsætte tal eller forestillede tal i regnearket på stedet:
”Forestil jer, at en bil kommer kørende med 70 km/t – hvor langt vil den køre, før den stopper helt?” Lad eleverne markere start- og stoppunkt på en tallinje og diskutere, hvad der påvirker standselængden (reaktionstid, vejgreb, bremselængde m.m.). Det giver en konkret og visuel forståelse af fartens betydning i trafikken.

4 Tal, der taler

MATEMATIK

I skal bruge: jeres indsamlede data, regnearket ”Fart og standselængde”, et statistikprogram (fx GeoGebra eller WordMat).

- Tal fælles om de indsamlede data. Samtalen skal dels give eleverne mulighed for at udveksle de umiddelbare indtryk fra dataindsamlingen og dels forberede det efterfølgende analysearbejde:
 - Hvad viser jeres beregninger om farten de forskellige steder, I har målt?
 - Kører bilerne for stærkt? Meget? Lidt?
 - Hvilke steder ser det bedst/værst ud?
- Tal derefter om, hvordan man kan beskrive og sammenligne datasæt. Overvej i den forbindelse, om observationerne skal grupperes (fx 0-10 km/t, 10-20 km/t, 20-30 km/t osv.), eller om data hellere skal behandles som enkeltobservationer:
 - Hvordan kan data i hvert datasæt ordnes efter størrelse?
 - Hvordan kan man beregne, hvor stor en procentdel af bilisterne der kørte for stærkt?
 - Hvad fortæller middelværdien om bilernes fart?
 - Hvad fortæller variationsbredden om bilernes fart?

Inspiration

Lad eleverne ændre fartgrænser i regnearket, som du kan finde på www.eva.dk/undervisningsmaterialer, og se, hvordan det påvirker standselængden og antallet af bilister, der kører for stærkt. Diskuter, hvordan små ændringer i fart kan have store konsekvenser, og hvordan statistik kan bruges til at træffe beslutninger.

På baggrund af arbejdet med at ændre fartgrænser i regnearket og analysere data kan eleverne lave en oplysningskampagne om fart og trafikikkerhed på skolen eller i lokalsamfundet. Eleverne kan designe plakater, skrive slogans og bruge deres statistiske analyser som baggrund for kampagnen.

Matematik i det praksisfaglige

Grupperede data gør det lettere at få et overblik over fordelingen af observationer. Det giver mulighed for at se mønstre og tendenser i datasættet, fx om de fleste biler kører inden for en bestemt hastighedsgrænse, eller om der er mange, der overskrider hastighedsgrænsen. Gruppering gør det også nemmere at visualisere data i fx søjlediagrammer eller histogrammer.

Ved at beregne middelværdien får eleverne et samlet billede af den gennemsnitlige fart på et givent sted. Det giver mulighed for at vurdere, om trafikken generelt holder sig inden for hastighedsgrænsen, eller om der er grund til bekymring. Variationsbredden viser spændet mellem den langsomste og den hurtigste bil. En stor variationsbredde kan tyde på uensartet trafikadfærd og potentielt øget risiko for ulykker, mens en lille variationsbredde kan tyde på mere ensartet og forudsigelig kørsel.

Ved at beregne procentvise andele, fx hvor stor en andel af bilisterne der kørte for stærkt, får eleverne mulighed for at sætte tal på graden af overtrædelse. De tre deskriptorer kan tilsammen pege på et behov for trafikale tiltag.

5 Gør tallene levende

MATEMATIK

I skal bruge: jeres indsamlede data, regnearket ”Fart og standselængde”, et statistikprogram (fx GeoGebra eller WordMat).

- Tal fælles om, hvad der skal indgå i henvendelsen til skolebestyrelsen, og hvordan det skal præsenteres:
 - Hvad kan I sige om jeres datasæt: Er der mønstre? Kører bilerne generelt for stærkt, eller ...?
 - Hvad fortæller jeres data generelt om trafiksikkerheden i jeres skoleområde?
 - Hvordan kan I bedst præsentere jeres resultater? Hvilke diagrammer og deskriptorer vil I fx bruge?
 - Vil I forklare om sammenhængen mellem fart og bilers standselængde?
- I samtalen kan I evt. tage udgangspunkt i de diagrammer, klassen allerede har fremstillet. Aftal, hvem der gør hvad, og lad eleverne arbejde i grupper med at fremstille bidrag til det brev og manuskript, som eleverne arbejder på i dansk.
- Diskuter de forskellige forslag til bidrag fælles i klassen, og juster dem evt. sammen.

Matematik i det praksisfaglige

Visualisering i form af stolpediagrammer eller andre diagramtyper giver eleverne mulighed for at undersøge og diskutere mønstre, afvigelser og forskelle mellem målepunkter.

Udfordringen ligger i at koble de matematiske beregninger og grafiske fremstillinger til en samlet fortolkning af, hvad tallene egentlig siger om farten og variationen i bilisternes kørsel. Udfordringen i denne del består hovedsageligt i at vurdere, hvordan de matematiske resultater kan anvendes som argumenter i en argumentation.

Inspiration

Lav en ”galleri-tur”, hvor eleverne præsenterer deres diagrammer og beskrivelser for hinanden.

4 Sig det klart og skriv med mening

DANSK

Klassen deles op i to halvdele, hvor den ene halvdel gruppevis udformer en skriftlig formidling i form af et brev til skolebestyrelsen. Den anden halvdel udformer gruppevis et mundtlig oplæg i form af et manuskript til skolebestyrelsen.

Skriveordren er følgende:

- Skriv et brev til skolebestyrelsen. Det er vigtigt, at I anvender jeres målinger, diagrammer og statistiske analyser fra matematik. I jeres tekst skal I:
 - *Præsentere* jer selv
 - *Redegøre* for problematikken samt jeres oplevelser, undersøgelser og data
 - *Argumentere* for et møde, hvor I mundtligt vil formidle jeres fund samt konkrete løsningsforslag.
- Udform et manuskript til en mundtlig formidling til skolebestyrelsen. I skal overveje, hvordan I vil formidle data – fx med PowerPoint eller omdelte dokumenter. I jeres tekst skal I:
 - Indlede med at *fortælle* om og *beskrive* jeres oplevelser på stedet
 - *Redegøre* yderligere for de indsamlede data
 - *Reflektere* over jeres data og oplevelser
 - *Argumentere* for løsningsforslag.
- Eleverne præsenterer deres forslag for hinanden gruppevis to og to og giver hinanden feedback:
 - Er det tydeligt, hvem der er afsender, og hvorfor?
 - Er tonen passende til modtageren?
 - Er problemstillingen klart formuleret?
 - Er oplevelser og undersøgelser beskrevet med faglig tyngde?
 - Er der en tydelig og overbevisende begrundelse for at mødes?
 - Er budskabet klart, og formålet tydeligt?
- Grupperne justerer deres forslag på grundlag af feedbacken. Tal fælles i klassen om, hvilke elementer fra de forskellige forslag der skal indgå i hhv. brev og manuskript. Aftal, hvem der skal arbejde med brev og manuskript, og hvem der skal forberede den mundtlige formidling.

Dansk i det praksisfaglige

Eleverne omsætter faglig viden til handling gennem skriftlig og mundtlig kommunikation i autentiske sammenhænge. De arbejder med virkelighedsnære opgaver og træner modtagerbevidsthed og formål ved at tilpasse indhold og form til situation og målgruppe. De styrker skrive- og læsefærdigheder gennem konstruktiv feedback og refleksion over egne og andres tekster, med fokus på faglige kvalitetskriterier og genrebevidsthed.

Støt eleverne i at kombinere viden fra dansk og matematik, fx ved at forklare resultater fra målinger og diagrammer præcist og formidle dem klart og modtagerbevidst – med fagbegreber, argumenter og refleksion.

Inspiration

Hver gruppe kan skrive i et fælles online dokument, da det kan fremme ejerskab og deltagelse, at alle i gruppen kan bidrage og følge med i skriveprocessen.

5 Hjælp hinanden videre

DANSK

I skal bruge: elevernes breve og manuskripter.

- Grupperne præsenterer deres forslag for hinanden, dvs. en gruppe, der har arbejdet med breve, præsenterer for en gruppe, der har arbejdet med manuskript, og omvendt – med henblik på feedback.
- Giv feedback ud fra følgende punkter:
 - **BUDSKAB:** Er det tydeligt, hvad I vil sige, og hvorfor?
 - **FAGLIGHED:** Er faglige data og undersøgelser præsenteret klart og korrekt?
 - **ARGUMENTATION:** Er jeres forslag og pointer godt begrundet?
 - **MODTAGERBEVIDSTHED:** Er sproget og formen tilpasset modtageren?
 - **SAMMENHÆNG:** Er der en rød tråd i tekstens opbygning og pointer?
- Efterfølgende indarbejder grupperne feedbacken i deres eget dokument og præsenterer den nye version for klassen, der fælles taler om, hvilke elementer fra de forskellige forslag der skal indgå i hhv. brev og manuskript. Det aftales, hvem der skal stå for færdiggørelse af brev og manuskript, og hvem der skal stå for den mundtlige formidling.
- Send brevet til skolebestyrelsen, og afvent en dato. Hele klassen deltager i mødet, hvorved alle elever har mulighed for at deltage aktivt mundtligt efter den indledende formidling.

Dansk i det praksisfaglige

Eleverne forholder sig kritisk til egne og andres udtryk og udvikler deres skriftlige og mundtlige færdigheder. De trænes i at give respons på hinandens tekster ud fra kriterier som klarhed, genretræk og modtagerbevidsthed.

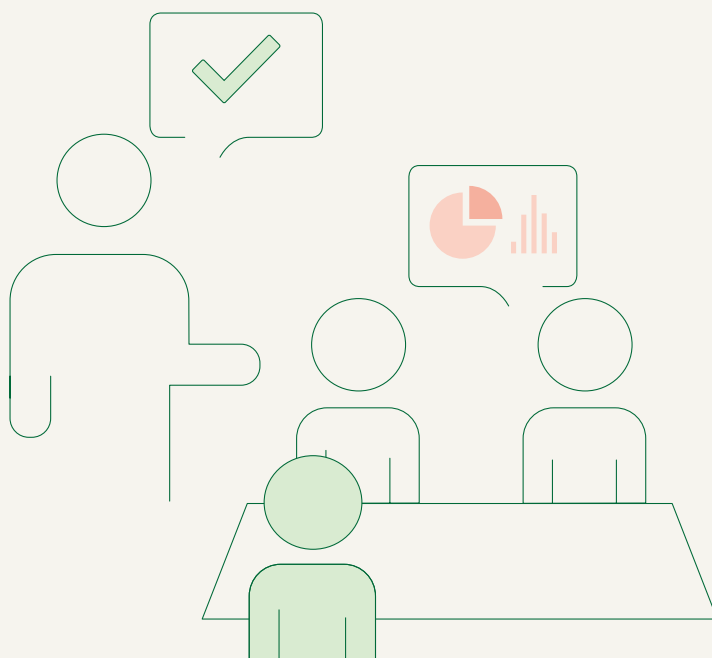

Inspiration

Hvis det ikke er muligt at få et møde med skolebestyrelsen, kan I overveje at formidle resultater og forslag på et forældremøde. Det er fx også en mulighed at udvide forløbet med en kampagne om trafiksikkerhed, henvendelser til andre instanser som fx politi og kommunalbestyrelse samt læserbreve og/eller debatindlæg. Alle elever i klassen kan med fordel øve den mundtlige formidling og dermed udvikle deres retoriske færdigheder.

6 Det tager vi med os

- Tal fælles i klassen om mødet med skolebestyrelsen:
 - Hvordan oplevede I mødet?
 - Hvad kom der ud af det?
 - Hvilke konkrete handlinger/beslutninger medførte det – og hvorfor?
 - Hvordan brugte I sproget til at overbevise skolebestyrelsen? Hvilke virkemidler virkede bedst?
 - Hvordan gjorde jeres indsamlede data og analyser det lettere for skolebestyrelsen at forstå problemet?
 - Hvad har I lært om at kommunikere et budskab – i matematik og i dansk?
 - Hvad har I lært af mødet med skolebestyrelsen?
 - Hvad kan I tage med jer fremadrettet – i fagene og i verden?

Dansk og matematik i det praksisfaglige

Eleverne oplever, hvordan matematikken giver dem redskaber til at undersøge og dokumentere en problemstilling gennem data, analyser og visuelle fremstillinger, og hvordan danskfaget gør dem i stand til at formidle deres budskab klart, overbevisende og målrettet.

Eleverne oplever forhåbentligt også, at de kan påvirke beslutningstagere, og at dette kan føre til konkrete handlinger.

Inspiration

Afrundingen kan opdeles med en lektion i hhv. dansk og matematik med fokus på de fagfaglige elementer, men kan også foregå fælles i enten dansk eller matematik.

Arbejdsark 1

Sanseark – reportage

Vær stille, brug sanserne og skriv sanseindtrykkene

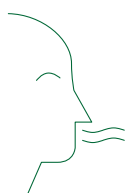
Jeg kan se ...?

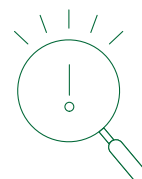
Jeg kan høre ...

Jeg kan lugte ...

Jeg lægger mærke til ...

Jeg kommer til at tænke på ...

Jeg undrer mig over ...

Arbejdsark 2

Fart, reaktionstid og standselængde

Brug regnearket ”Fart og standselængde”

1. Hvor mange km/t kører en bil, hvis den kører 100 meter på:

12 sekunder?

11 sekunder?

10 sekunder?

2. Undersøg, hvor lang tid en bil er om at køre 200 meter, hvis den kører 50 km/t.

3. Hvor mange meter er standselængden, hvis en bil kører 50 km/t, og bilistens reaktionstid er:

1,0 sekund?

1,5 sekund?

2,0 sekunder?

4. Undersøg, hvilken fart og hvilken reaktionstid der kan give en standselængde på præcis 50 meter. Er der flere muligheder?

EVA

+45 35 55 01 01

eva@eva.dk

eva.dk

Danmarks
evaluerings
institut